

Aristofan

Vitezovi

Prijevod: Mladen Škiljan

Uvodne napomene antičkih izdavača

|

1. Ova je drama bila napisana protiv Kleona, atenskog demagoga. A prikazan je [u njoj] kao Paflagonac, nedavno kupljen rob, u službi Dema, koji postupa s njim osobito blagonaklono. A kad mu se suprotstavljaju dva sudruga u ropstvu i dovode, prema nekim proroštvima, kobasičara Agorakrita, čuvenog po podlosti, da upravlja pukom Atenjana, pojavljuju se i sami atenski vitezovi, okupljeni u obliku zbora; izvrijeđan od njih, Kleon bjesni i, nakon duge prepirke o tome tko je od suparnika veći psovač, prijavljuje ih vijeću <da bi ih oklevetao> kao urotnike protiv polisa; a kad i njega ubrzo optuži kobasičar, vitezovi se obraćaju građanima opsežnim govorom o pjesniku i njegovim prethodnicima, a uz to i o <konjima> koji se zajedno s njima izlažu opasnostima. I kobasičar, pošto je nadvladao i ismijao Kleona u vijeću, dolazi vrijeđajući ga i dalje; a kad Kleon pozove Dema, tada on, došavši, sluša [njihovu] prepirku. I kako se mnogo toga izgovori protiv Kleona, a Agorakrit majstorski vlada doskočicama i laskanjem, a usto izrekama iz proroštava, Dem ubrzo bude zaveden riječima. A kad se Kleon prestraši pa stane hraniti Dema, ovaj drugi se trudi da ga hrani još bolje. I kad na kraju Dem usporedi košare njih dvojice pa pronađe jednu praznom a Kleonovu punom, [tada] bude [Kleon] okrivljen zato što očito potkrada Demov imutak, pa je dužan drugome prepustiti upravu. Nakon toga, pošto kobasičar prekuha Dema i dovede ga opet [na pozornicu] vidljivo pomlađena, Kleon, obukavši odjeću kobasičarevu, bude poslan da sada on, obavljajući njegov zanat, prodaje po gradu kobasice, a uprava bude predana kobasičaru. Ovo dramsko djelo ide u red izvrsno napisanih.
2. Cilj mu je obaranje Kleona. On je naime bio kožar, a vladao je Atenjanima pod ovakvom izlikom: Atenjani su opsjedali grad Pil, nazvan Sfakterija, pod zapovjedništvom vojskovođa Demostena i Nikije; budući da su ti vojskovođe oklijevali, Atenjani su bili nezadovoljni. Kad su se okupili u skupštini i izrazili svoju uznemirenost, ustao je neki kožar Kleon i obećao je da će u roku od dvadeset dana dovesti neprijatelje u negvama ako bude izabran za vojskovođu; što se i dogodilo. Zapovijedao je dakle vojskom prema obećanjima i uzbuđivao je polis. Tada Aristofan, ne podnijevši to, sam postavlja na pozornicu dramu »Vitezovi«, pošto nijedan scenograf od straha nije htio modelirati Kleonovu masku. A isprva i on, nemajući hrabrosti, krije svoju ulogu; zatim je sam, javno, režirao svoj komad.

3. Čini se da je lik što otvara prolog Demosten, koji se bio namučio pri opsadi Pila, i kojemu je Kleon oduzeo zapovjedništvo onda kada je Atenjanima obećao da će u roku od dvadeset dana zauzeti Pil; a on je uspio zato što je uglavnom iskoristio Demostenov prethodni napor u osvajanju grada. A čini se kao da je u tom djelu riječ o gazdinskoj kući. Gospodar kuće bio bi Dem, a kuća bi bila polis. A dva Demova sluge govore u prologu kako ih Kleon zlostavlja. A zbor se sastoji od vitezova, koji su bili zaslužni što je Kleon, uhvaćen u primanju mita, bio kažnjen sa pet talanata globe. A kažu da je jedan od slugu Demosten, a drugi Nikija, jer su njih dvojica govornici u ime puka.
4. Treba znati da je puk Atenjana bio podijeljen u četiri staleža: u pentakosiomedimne, vitezove, zeugite i tete.
5. Ovu je dramu za arhontata Stratoklova postavio na pozornicu sam Aristofan. Bila je prva; drugo je mjesto osvojio Kratin komedijom »Satiri«; treći je bio Aristomen, s »Drvonošama«.
6. Kuća je polis, gospodar je puk, sluge su vojskovođe.

||

Satirično je kožar Kleon predstavljen
 U liku Paflagónca koji nemilo
 Od zajedničkog dobra za se otkida,
 I pravdaš silno vješt, govnožder nekakav,
 Kobasičar, nagovoren da preuzme
 Zadatak smjesta da sa zborom viteškim
 Kleóna tog optužuje s početka već
 I u sredini samoj radnje komičke.
 I tako bi: Kleóna sramno najure,
 Govnožder pak prvenstvo sjajno zadobi.

5

10

Popis uloga:

PRVI SLUGA }
 DRUGI SLUGA } Demovi robovi
 PAFLAGONAC }

AGORAKRIT, kobasičar

ZBOR VITEZOVA

DEM

Momak

Primirje

/Prostor ispred Demove kuće, u Ateni./

/PROLOG/

/1/

/PRVI SLUGA, DRUGI SLUGA/

/Iz Demove kuće izlazi Prvi sluga, s maskom vojskovođe
 Demostena na licu; masira izudarano stražnjicu./

PRVI SLUGA

Ajaj ajajaj, kakva patnja, ajajaj!
 Tek kupljenoga Paflagónca opakog
 'I njegov naum neka satru bogovi!'
 Jer otkad nam se uvukao u kuću,
 Po služinčadi samo pljušte batine.

5

/Iz Demove kuće izlazi i Drugi sluga, također izbatinan./

DRUGI SLUGA

Nek prije svih Paflagónacā skapa taj
 Što kleveće nas!

PRVI SLUGA
 Nesretniče, kako si?

DRUGI SLUGA

Ko i ti, loše.

PRVI SLUGA

Dođi amo, dvoglasno
Da zàfrulámo plačni napjev Olimpov.

PRVI I DRUGI SLUGA

Mûmû mûmû mûmû mûmû mûmû mûmû.

10

PRVI SLUGA

No čemu plač? Ne jadikujmo više sad,
Već izlaz neki trážimo, i neki spas!

DRUGI SLUGA

A kakav?

PRVI SLUGA

Reci ti.

DRUGI SLUGA

Ne, to mi kaži ti,
Ja složit ću se.

PRVI SLUGA

Ne, ne, Apolóna mi!
Govòri slobodno – izjasnit ću se tad.

15

DRUGI SLUGA

Slobode imam malo. A i kako bih
Euripidski efèktno se izrazio?
‘Što ne rekneš mi ti što moram reći ja?’

17

18

16

PRVI SLUGA

Ne, nemoj, neću da me hraniš celerom!
No ples nam, nazvan »bijeg od gázdë«, izmisli.

20

DRUGI SLUGA

Daj reci »nu – ti«, ali kao jednu riječ.

PRVI SLUGA

Pa dobro, evo: nûti.

DRUGI SLUGA

Sad nadodaj još
I riječcu »strug«.

PRVI SLUGA

Pa evo: strûg.

DRUGI SLUGA

Baš izvrsno.

Govòri sad kô kad ga trljaš, najprije
/uz opscenu gestu/

Polako »strug« pa »nuti«, pa sve hitrije.

25

PRVI SLUGA

Da? »Strug« pa »nuti«, »strug« pa »nuti« – strugnuti!

DRUGI SLUGA

Užitak!

PRVI SLUGA

Zeusa mi! No strah, me, kožici
Da proročanstvo to ne nãudi.

DRUGI SLUGA

A što?

PRVI SLUGA

Kad mnogo trljaš, možeš je nažuljati.

DRUGI SLUGA

Tad najbolje je u toj prigodi da mi
Pred kîp božanstva nekog nice padnemo.

30

PRVI SLUGA

Ma kakav kip? Zar vjeruješ u bogove?

DRUGI SLUGA

Pa da!

PRVI SLUGA

Po čemu znaš da oni póstojeć?

DRUGI SLUGA

Po tòmú što me mrze. Logično, zar ne?

PRVI SLUGA

Da, točno. No, da nešto drugo smislimo.
Što kažeš: publici da radnju objasnim?

35

DRUGI SLUGA

To nije loše. Usto ih zamòlimo
Da izrazom nam lica jasno pokažu
Da l' svida im se radnja i dijalog naš.

PRVI SLUGA

Da počnem.
/Publici:/

Naš gospodar je seljačina 40
Po naravi, i ždere bob, mrzovoljan
I prgav, nagluh starčić, Dêm sa Pniksa zvan.
O mlâđaku je zadnjem sebi kupio
Za roba nekog Paflagónca, kôžāra,
Što podlac je i klevetnički gad. 45
Čim Kožopaflagónac pròzre starcu ćud,
On stade puzati pred gāzdōm, laska mu,
Umiljava se, mazi ga, obmanjuje
Komadićima krzna, kaže: »Dême moj,
Čim riješiš jednu parbu, ti se okupaj, 50
Pa blaguj, jedi, pij – tu tri su obola!
Da zakusku ti spremim?« Zatim dograbi
Što gospodaru netko òd nās pripravi,
I tō mu nudi kao svoje. Eto, neki dan
U Pilu lakonski sam kruh zamijesio, 55
Kad lupež dojuri pa mi ga ugrabi
I sâm ti gazdi plod mog rada posluži!
Nas drži podalje i nikog ne pušta
Da dvori gazdu: uza nj, s mûhobrānom, sâm
Za ručka stoji, tjera... govornikā roj. 60
I gata starcu, ludom za sibilama.
Kad vidi: starac zaluđen je proroštvom,
Tad posluži se trikom – ukućane sve
On drsko kleveće; i nās tad bićuju,
A Paflagónac poslugu obilazi 65
Pa traži, plaši, miti, svima govori:
»Sad vidite: zbog mène Hil je bićevan!
Stog slušajte me, inače vam prijeti smrt!«
Mí dajemo: u protivnom nas nagna Dêm
Da iserēmo osam puta više još! 70

/Drugom sluzi:/

Sad hitro razmislimo kuda, kume moj,
Da krenemo, na čiju pokucamo dver.

DRUGI SLUGA

Pa najbolje je, kume, ono »strugnuti«!

PRVI SLUGA

No nema tog što Paflagóncu izmakne: 75
On sâm sve nadzire. Jer jedna noga mu
U Pilu stoji, dragom je u skupštini.
Kad tako raskreči se silno, guzica
U Zjapiju mu ravno gleda, ruke su
U Grabiji, a um mu je u Plindriji.

DRUGI SLUGA

Tad najbolje da umremo.

PRVI SLUGA

No nastojmo 80
Da kao najveći junaci umremo.

DRUGI SLUGA

A kako ćemo »kô junaci najveći«?
Bikòvljū pijmo krv – da, to, jer za nās je
Najprimjerenija Temistoklova smrt.

PRVI SLUGA

Ne krv, već čisto vino dobrom geniju 85
U čast, ideju da nam genijalnu dā.

DRUGI SLUGA

Gle, čisto vino! Tebi je do pića sad.
Tko pijan nešto »genijalno« izmisli?

PRVI SLUGA

Ma nemoj, kume! Voden-vrću brbljavi! 90
Ti drsko vrijeđaš vina stvaralačku moć!
Od vina, reci, što je djelotvornije?
Kad ljudi piju, vidiš, tad se bogate,
Uspijevaju i parnice dobivaju,
I sretni su i prijatelje pomažu. 95
Donesi brže oku vina, svoj ću um
Orositi da rodi vrsnu misao.

DRUGI SLUGA

Aj, što ćeš nam učiniti tim pijenjem?

PRVI SLUGA

Sve dobro! Daj donesi.

/Drugi sluga ode u kuću po vino./

Ispružit ću se –

/Liježe na pod. Pokazuje orkestru:/

Da ovo, pijan, smočim savjetićima,
Idejicama i sentencijicama.

100

DRUGI SLUGA

/vraća se iz kuće, svrčem vina./

Sva sreća, nisu me u krāđi zātekli!

PRVI SLUGA

A reci, što nam radi Paflagónac naš?

DRUGI SLUGA

Oblizav zaplijenjene slance, klevetnik
Izvalio se, hrče, pjān, na kožama.

PRVI SLUGA

Natoči mi sad čista vina obilno.

105

DRUGI SLUGA

Na, izlij žrtvu svojem dobrom geniju!

PRVI SLUGA

/za sebe:/

Povuci toga genija, pramnijca tog.

/Ispije./

O dobri duše, tvoj je naum, nije moj!

DRUGI SLUGA

Daj, preklinjem te, što je?

PRVI SLUGA

Odmah próroštva,

Dok spava, digni Paflagóncu, amo ih
Donesi!

110

DRUGI SLUGA

Dobro. Tvoj dobròduh, bojim se,
Pretvorit će se za me u mōg zloduha!

/Ode u kuću./

PRVI SLUGA

Još jednom čašom za to vrijeme svoj ću um
Orositi da rodi vrsnu misao.

DRUGI SLUGA

/Vraća se iz kuće s tekstom próroštva./

Naš Paflagónac prdi, hrče u sav glas,
Stog krišom se dočepah svetog próroštva,
Ma kako dobro čuvanog.

115

PRVI SLUGA

Snalažljivče!

Daj da pročitam; dotle ti – natóči mi,
Što hitrije. Što ovdje piše, saznajmo.

/Čita próroštvo./

O próročanstva! Dodaj brže čašicu!

120

DRUGI SLUGA

Na, evo.

/Prvi sluga pije./

No, što kaže?

PRVI SLUGA

Još mi jednu daj!

DRUGI SLUGA

To kaže próroštvo? Baš: »još mi jednu daj«?

PRVI SLUGA

O Bakide!

DRUGI SLUGA

Ma što je?

PRVI SLUGA

Brže jednu još!

/Pije./

DRUGI SLUGA

Taj Bakid – često čašicom se služio!

PRVI SLUGA

Paflågönskâ ti huljo, to si próroštvo
U strahu za se uvijek krio!

125

DRUGI SLUGA

Kako to?

PRVI SLUGA

U njemu stoji kakav će mu biti kraj.

DRUGI SLUGA

A kakav?

PRVI SLUGA

Kakav? Próroštvo je precizno:
Prodavač kudjelje će doći najprije,
Upravljač prvi poslovima polisa.

130

DRUGI SLUGA

Broj jedan: trgovac. A dalje? Reci mi.

PRVI SLUGA

Prodavač je ovácâ drugi zârêdom.

DRUGI SLUGA

Dva trgovca. Što treba snaći drugoga?

PRVI SLUGA

On vlada dok ne naiđe na većega
Podlaca: nakon toga mora propasti.
Jer tada kožar Paflagónac nastupa
Što, gramziv, kričav, kô Kiklôbor urliče.

135

DRUGI SLUGA

Ovčara dakle morao je zbaciti
Taj kožar?

PRVI SLUGA

Zeusa mi!

DRUGI SLUGA

O nevoljo!

Pa gdje da nademo još jednog trgovca?

140

PRVI SLUGA

Još jedan postoji, a zanat mu je fin!

DRUGI SLUGA

A koji, kumim te?

PRVI SLUGA

Da kažem?

DRUGI SLUGA

Zeusa ti!

PRVI SLUGA

Kobasičar će ovoga ukloniti.

DRUGI SLUGA

Kobasičar? O divna zvanja, bogovi!
A gdje da pronađemo toga čovjeka?

145

PRVI SLUGA

Potražimo ga. Ali evo, dolazi,
Sam bog ga posla put Agôrê.

/2/

/PRVI SLUGA, DRUGI SLUGA, KOBASIČAR/

*/Kobasičar prolazi kroz orkestru.**Nosi kobasice, prijenosni pult za rezanje i druge rekvizite./*

PRVI SLUGA

Blaženi

Kobasičaru, amo, amo, najdraži,
Uzidi – spase naš i našeg polisa!

KOBASIČAR

Što kažeš? Što me zovete?

PRVI SLUGA

Daj priđi nam

Da sreću svoju saznaš, svoju dobru kob.

150

DRUGI SLUGA

Tog pulta riješi ga i protumači mu
Božansko próroštvo, i kako stoji stvar.
Ja odoh – Paflagónca ću nadglédati.

/Ode u kuću./

/3/

/PRVI SLUGA, KOBASIČAR/

PRVI SLUGA

Odlòži prvo nã tlo svu tu opremu;
A zatim zemlji odaj čast i bozima.

155

KOBASIČAR

/Odloži stvari i ritualno se pokloni svetinjama./

Učinih. I?

PRVI SLUGA

O blaženi, o bogati,
O ti što sad si nitko, sutra prevelik,
O pòglavãru te Atene presretne!

KOBASIČAR

Ismijavaš me, kume, mjesto da mi daš
Da perem crijeva, prodajem kobasice?

160

PRVI SLUGA

Ma kakva crijeva; lüdo!

/Pokazuje mu gledalište./

Amo pogledaj!

U redovima vidiš sav taj puk?

KOBASIČAR

Pa da.

PRVI SLUGA

Ti svima njima bit ćeš kralj, u lukama,
Na Pniksu, na Agòri; vijeće gazit ćeš,
Stratége sjeći, držati u uzama,
A sred pritãneja ćeš ti se... kurvati!

165

KOBASIČAR

Zar ja?

PRVI SLUGA

Da, ti! No sve još ne vidiš.
Na ovaj pult se popni, baci pogled tad
Svud naokolo, na sve naše otoke.

170

KOBASIČAR

/Uspne se na pult./

Već gledam.

PRVI SLUGA

Trgovišta. Lađe tovarne?

KOBASIČAR

Pa da.

PRVI SLUGA

I ne vidiš još »svoju dobru kob«?
Sad desnim okom pogledaj u Kariju,
A lijevim prostor do Kartage odmjeri.

KOBASIČAR

Da razrok postanem – zar to je »dobra kob«?

175

PRVI SLUGA

To ne, no sva ta dobra možeš prodati;
Jer tu je

/pokazuje tekst proročanstva/

prorečeno da sad postaješ
Veòma važna osoba!

KOBASIČAR

Ma kako ja,

Kobasičar, pa »osoba« da postanem?

PRVI SLUGA

Baš zbog togã ćeš veličinom postati,
Jer sad si bijeda, tezgãr, drzak sitničãr.

180

KOBASIČAR

Ja nisam, mislim, kadar vlast obnositi.

PRVI SLUGA

Ma nemoj! Zašto, kažeš, nisi sposoban?
Na savjesti da možda nemaš... lijepo što?
Obitelj ti je fina?

KOBASIČAR

Bōgōvā mi, ne,
Nikogovići!

185

PRVI SLUGA

Bravo, sretni čovječe,
Ko stvoren si za državničke poslove!

KOBASIČAR

No, kume, nisam obrazovan nikako,
Tek sričem slova, ali i tō traljavo.

PRVI SLUGA

Pa mana ti je što ih sričeš uopće!
Demāgogu ne priliči ni učenost
Ni moralno ponašanje, već naprotiv
Neznanje i lopovluk. Stog ne prezri to
Što bogovi ti daju u svom proroštvu.

190

KOBASIČAR

Što kaže proroštvo?

PRVI SLUGA

Sve dobro, boga mi,
Šarèno malko, mudro i zagònètno:
»Ali kad kožarski orao kukasta čaporka zgrabi
Kljuninom svojom budalastu zmiju, pjānu od křvi,
Tad, Paflagónci, propade vama sos od češnjaka;
Bog tad crevarima veliku obriče diku i slavu,
Ako kobāsicā prodaju njoj ne pretpostave masnih.«

195

200

KOBASIČAR

To ima veze sa mnom? Daj objasni mi.

PRVI SLUGA

Pa kožar-orao je Paflagónac naš.

KOBASIČAR

A kukasti mu čaporci?

PRVI SLUGA

Zar ne shvaćaš?
On rukom kao kukom sebi grabi sve.

205

KOBASIČAR

Što znači zmija?

PRVI SLUGA

To je posve očito:
Dugoljasta je zmija kō kobasica,
A pjāna je od křvi i krvavica.
Pa dakle: kožarskog će orla zmija ta
Potúći, ne zavèdè li je riječima.

210

KOBASIČAR

Pa – sviđa mi se proroštvo. No čudim se
Što kaže da sam kadar pukom vladati.

PRVI SLUGA

Ma to je najlakše. I dālje postupaj
Kō dosad; sjeckaj, melji, miješaj poslove
Sve zajedno, a uvijek puk pridobivaj
Zašećerenom frazom, vješto skuhanom.
Sve imaš što je potrebno demāgogu,
Prostaštvo, kričav glas – kō čovjek s ulice,
Predodređen si da nam vladaš polisom:
To složno tvrde proroštva, i pitijsko!
Ovjenčav se, prinesi žrtvu Bezumlju
I suzbij toga čovjeka!

215

220

KOBASIČAR

A tko će me
Podržati u borbi? Čak i bogate
On plaši, puk pak pred njim prdi od strāha.

PRVI SLUGA

No tu je vitezova hrabrih tisuću,
Što mrze ga i doći će ti ù pomōć,
A i svi čestiti i dobri građani,
Iz publike svi pametni, te ùz njih još
I jā, a štitit će nas višnji bogovi!

225

I ne boj ga se: nema sasvim sličan lik;
Jer od straha nijedan masker ne htjede
Prikazati mu lice. Ipak, svi će ga
Prepoznati: pronicava je publika.

230

/4/

/PRVI SLUGA, Kobasičar,
DRUGI SLUGA (izvan pozornice), PAFLAGONAC/

DRUGI SLUGA

/nevidljiv publici, više iz kuće:/

Aj, jedna mene! Paflagónac izlazi!

/Iz Demove kuće izađe Paflagonac./

PAFLAGONAC

Ne, bōgōvā mi dvanaest, kajat ćete se
Što davno već se protiv puka rotite!

235

/Opazi čašu iz koje je pio Prvi sluga./

Što znači ovdje ova čaša halkidska?

Halkidane na bunu, zna se, tjerate.

No vās, nitkōva dva, već propast čeka, smrt!

/Kobasičar, u strahu, nastoji pobjeći s pozornice./

PRVI SLUGA

/Kobasičaru:/

Hej ti, što bježiš? Ostani! Plemèniti

Kobasičaru, našu stvar ne izdaj sad!

240

/PARODA/

/5/

/PRVI SLUGA, KOBASIČAR, PAFLAGONAC, ZBOR VITEZOVA/

/5a/

PRVI SLUGA

Vitezovi, ù pomōc pritecite, jer sad je čas!

Simone, Panétije, navalite na desni bok!

/Kobasičaru:/

Već su blizu. Opri mu se, kreni ravno nà njega!

Oblak prašine ti kaže: skupa već jurišaju!

Opiri se, nasrci i tjeraj ga da uzmakne!

245

/5b/

/Zbor vitezova, konjanički odred pod zapovjedništvom hiparha Simona
i Panetija, zauzima orkestru i navaljuje na Paflagonca./

ZBOR (KORIFEJ)

Tuci, tuci lupeža, tog razbijača konjice,

Poreznika, bure bēz dna, pljačkašku tu Hāribdu,

Lupeža i lupeža: da, riječ tu stoput ponavljam,

Jēr tāj stvor i stoput nā dān lupeštine izvodi.

250

Stoga tuci, nasrci i zbunjuj ga i obaraj,

Psuj ga poput nas, sa strašnim urlikom jurišaj na nj!

Pazi da ti ne klisne! Taj dobro zna za putove

Kuda Eukrat pobježe da skrije se u posije.

PAFLAGONAC

/gledaocima:/

Vremešni helijasti, triòolskā mi subraćo,

255

Kuju hranim kriješćeci kad treba i kad ne treba,

Ū pomōc mi dođite, zavjerenici tuku me!

KORIFEJ

S pravom, jer nepōvlasno od jāvnoĝ dobra uzimaš,

Jer računopolagaće gnječiš kao smokvin plod,

260

Pipaš tko je od njih zelen, zreo, tko tek dozrijeva.

Među građanima tražiš nekog tko, prostōdušan,

264

Bogat i nepokvaren, sve parnice izbjegava.

265

Znaš li da je koji òd njih dokon, dā svōj voli mir,

261

Zoveš ga s Hersoneza, pa šćepaš, nogu podmećeš,

262

Zatim ga preokreneš i... već si ga naguzio!

263

PAFLAGONAC

Vi me napadate, ljudi, a zbog vās me tuku sad,

266

Jer sam htio dati prijedlog da vam na Akropoli

Podignemo spomenik zbog vaših djela junačkih.

KORIFEJ

/Zboru:/

Taj šarlātān, prepredenjak! Kako nam podilazi!

Misli da nas kao starce može obmanjivati.

270

PAFLAGONAC

Grade, puče, kakve zvijeri udaraju trbuh moj!

273

PRVI SLUGA

Još i višeš, kao uvijek, da uznemiriš nam grad! 274

KOBASIČAR

Ako šakom obaraš, tad moja će te zgromiti! 271
Sagneš li se izmakāv, naletjet ćeš mi nā nogu! 272

PAFLAGONAC

Već i samim urlikom ću tebe ü bijeg nagnati! 275

/5c/

/PRIPREMA AGONALNIH ELEMENATA/

KORIFEJ

Pobijediš li njega vikom, hura! – ti si pobjednik!
Svlada li te on prostaštvom, lovor-vijenac bit će naš!

PAFLAGONAC

Ovog čovjeka prijavljujem, jer – kažem – izvozi
Za trijére Spärtānācā jaku brodsku... užinu.

KOBASIČAR

Ī jā njega, Zeusa mi, jer u pritānēj dojuri 280
Prazna želuca, a zatim sit izlētī òdānde.

PRVI SLUGA

Zeusa mi, pa otud hranu pod embārgom iznosi:
Meso, slanu ribu, kruh – čīm Perikla ne čāšćāhu.

/U STILU PNIGA/

PAFLAGONAC

Umrijet ćete oba smjesta!

KOBASIČAR

Drečat ću se triput jače! 285

PAFLAGONAC

Vikom ću nadvikati te!

KOBASIČAR

Kreštanjem natkreštat ću te!

PAFLAGONAC

/pokazuje Kobasičara, prezrivo:/
Strateg? Kad te oklevētām!...

KOBASIČAR

/ista igra:/
Kad kō psa te izdevetam!.

PAFLAGONAC

Kad te lažima obūrlām!... 290

KOBASIČAR

Kad ti prepriječim sve pute!...

PAFLAGONAC

/izaziva ga, okom u oko:/
Gledaj u me, netremice!

KOBASIČAR

/isto:/
Ī jā stasah na Agòri!

PAFLAGONAC

Samo pisni, zgromit ću te!

KOBASIČAR

Samo brbljaj – zgovnit ću te! 295

PAFLAGONAC

Kradem – nè krijem; ti kriješ!

KOBASIČAR

Ne, Agòrējskōg mi Herma!

PAFLAGONAC

Uhvaćen na djelu, niječem!

KOBASIČAR

Al' se kitiš tuđim perjem!

PAFLAGONAC

Tužim te pritānima, jer 300
Ne plaćaš desetinu od
Svetih crijeva bozima!

/5d/

/1. AGONALNI ELEMENT/

/1. STROFA/

ZBOR

/Paflagoncu:/

Huljo smrđna, beštidniĉe lajavj, đrskošću
Truješ nam zemlju svu, ĉitavu skupštinu, 305

Prihodeđ đrđavne, upravu, sudstvo, tđ
Muĉtblato obiĉno što nam cijeli polis naš 310
Postavi naglavce već,

KORIFEJ

Ti što našu nam Atenu svojom vikom zāgluši
Dok tribute, kō s tunere, vrebaš s hridi vrletne!

PAFLAGONAC

Dobro znam tko ovu spletku za me kroji odavna.

KOBASIČAR

Nisi l' glavni »krojaĉ« ti, tad nisam ja kobasiĉar! 315
Loš si potplat govedi prodavao seljacima,
Koso rezan, tako da se debljim, huljo, ĉinio,
A za nepun dan je bio za pol stope razgažen!

PRVI SLUGA

Ā mene je na taj naĉin poruzi gromoglasnoj 320
Priateljā i zemljaka, Zeusa mi, izložio.
Ne stigoh do Pergase – već plivah u postolama!

/2. STROFA/

ZBOR

/Paflagoncu:/

Nisi l' se oduvijek dđiĉio đrskošću,
Āedinim zaštitnim znaĉkom govorničkim? 325

KORIFEJ

Ona ti je zaklon kad imutke cijediš stranaca,
Vodo grada; sin Hipodamov to gleda plaćući.

ZBOR

No sad se pojavi ĉovjek što od tebe
Mnogo je gori; veselim se zbog togā:
Tući će te, to je jasno, nadmašiti vlastitim 330
Lopovlukom i đrskošću,
Prevarama bezbrojnim.

KORIFEJ

/Kobasiĉaru:/

Ti iste škole izući, kō današnji nam vođe –
Dokaži sad da nimalo ne vrijedi ĉestit odgoj!

KOBASIČAR

U redu, ĉujte kakav građanin je ovaj ovdje! 335

PAFLAGONAC

Do rijeĉi daj mi!

KOBASIČAR

Bogme ne, jer znaj, i ja sam hulja!

PRVI SLUGA

A nije l' mu to dosta, reci: hulje ti i preci.

PAFLAGONAC

Ma daj mi!

KOBASIČAR

Bogme ne!

PAFLAGONAC

A bogme da!

KOBASIČAR

A bogme nikad!

Jer tko će prvi, do besvijesti svađat ću se do tom!

PAFLAGONAC

/za sebe:/

O jao, crknut ću!

KOBASIČAR

No ja ti neću dati! 340

PRVI SLUGA

Ne, daj mu, daj mu, böğvā ti, daj mu neka crkne!

PAFLAGONAC

A tko ti reče da se sa mnom ogledaš na riječi?

KOBASIČAR

Jer govor znam začiniti, baš kô i krepku juhu!

PAFLAGONAC

Ma nemoj, »govor«! Dopadne l' te kakav sudski proces
Već sažvakan, tad možda ćeš se snaći kako-tako. 345

No znaš što mislim? Da doživje što i mnogi drugi:
Ti dōbī kakvu parničicu s metekom, sa strancem,
Nabubav noću, iskaz svoj ponavljao si putem,
Dosadujući znancima i vode stalno pijuć –
I sād se govornikom smatraš. Lūdo, kakva glupost! 350

PRVI SLUGA

A tī – što piješ tī te sām si samcat taj naš polis,
Jezičinōm nadglasavši, primorao na šutnju?

PAFLAGONAC

/Prvom sluzi:/

Pronāde nekog da mi ga suprotstaviš? Baš meni
Što, smazav vruće tunjevine s ōkōm čista vina,
Stratége ću iz Pila sam povaliti kō kurve! 355

KOBASIČAR

A jā ću kravljih tripa se nakfkāv, droba svinjskog,
Salamuru posrkav tad, ne ōbrisāvši usta,
Nadvikati sve govornike, Nikiju... potrésti!

PRVI SLUGA

Što kažeš, sve je dobro, tek mi jedno u tom smeta:
Da sām ćeš svu salamuru polokati na kraju. 360

PAFLAGONAC

No Milećane nē potjerā jedući lubine!

KOBASIČAR

No najveši se rēbārācā, kupit ću si rudnik!

PAFLAGONAC

U vijeće banut ću i silom ga isprēvtati!

KOBASIČAR

A jā ću čmar tvoj napuniti umjesto kobase!

PAFLAGONAC

A jā ću te iz stražnjice izvūći van – naglāvcē! 365

PRVI SLUGA

Tad, Posidóna mi, i mēne moraš vući s njime!

/U STILU PNIGA/

PAFLAGONAC

Za srāmni vezat ću te stup!

KOBASIČAR

Na sūd ćeš zbog kukavštine!

PAFLAGONAC

I kožu ću ti štaviti!

KOBASIČAR

Za mñjeh ću te oderati! 370

PAFLAGONAC

Na tlū ću te razapeti!

KOBASIČAR

I isjeckati usitno!

PAFLAGONAC

I trepavice iskūpsti!

KOBASIČAR

I gušu ti iščupati!

PRVI SLUGA

I klinac ćemo, Zeusa mi,
Kō kuhari mu nabiti
U usta, zatim jezik mu
Izvūći pa ispitati,
Kad svojski zine, njegov čmar –
Da vīdimo 375
Je l' svinja ikričava. 380

/5e/

/2. AGONALNI ELEMENT/

/1. ANTISTROFA/

ZBOR

Vidjeli smo stvari žarče od vatre, bestidan
Govor od govora gradskih bestidniji;
Pohtvat taj ne bješe lagan <ni neznatan>.

385

/Kobasičaru:/

Sad navali, vrti ga, ni u čem ne popuštaj:
Već ga držiš upojās!

KORIFEJ

Ako ga omekšaš sada, u tom prvom naletu,
Znat ćeš da je kukavica: ja mu narav poznajem.

390

PRVI SLUGA

Mada cijelog je života bio takav, ipak je
Ispao junačina kad tuđu žetvu pökupi.
Sada klasje što ga je odonuda dopremio,
Kladama ga sputav, suši pa ga hoće prodati.

PAFLAGONAC

Vas se ja ne bojim dok mi živi vijeće polisa
I dok puk na sjednicama nosi masku blesana.

395

/2. ANTISTROFA/

ZBOR

Kako je u svem on bestidan, nimalo
Ne mijenja boju svog obraza!

KORIFEJ

/Paflagoncu:/

Ako te ne mrzim, nek Kratinu budem prostirka
I u trageđiji Morsimovoj pjevam ulogu!

400

ZBOR

/Paflagoncu:/

Ti koji u svakoj prigodi, u svakom
Poslu, sve cvjetove mita iskorištis –
Kad bi lako, kako nađe, zalogaj izbacio!

Tek jedno tad bih pjevao:
'Ispij, ispij za srčcu tu!'

405

KORIFEJ

A Uljev bi stari sin, kontrolor žitnog trga,
Od slasti pean pjevao i himnu »Bakhe, Bakhe«.

PAFLAGONAC

U bezočnosti – Pösidone! – nećete me tući –
I' nikad više ne jeo od žrtve Tržnom Zeusu!

410

KOBASIČAR

A ja ću – batinā mi što ih odmalena primah
I prečesto, i rānā mi od mesarskoga noža –
Pobijediti u ovom, ili uzalud toliko
Izrastoh hranjen otpacima namijenjenim psima!

PAFLAGONAC

Gle, otpacima kao pas? Pa kako, arcihuljo?
Da, pseći hranjen, boriš se s golēmōm morskom psinom?

415

KOBASIČAR

Ko dječak činio sam, Zeusa mi, i drugē psine –
Preveslao bih kuhare ovakvim usklikima:
»Ma pogledajte, dečki, već je proljeće! Gle laste!«
Kad oni blenu uvis, ja ti... drpim od njih mesa

420

PRVI SLUGA

Da spretna... mesa! Mudro si se brinuo o hrani:
Ko koprive što jedeš – krao si i prije laste!

KOBASIČAR

I sve to činjah krišom. Kad bi spazio me netko,
Međ' guzove bih skrio plijen, prisegnuv da ga nemam.
Govornik neki, vidjevši me da to radim, reče:
»Taj momak svakako će jednom biti vođa puka!«

425

PRVI SLUGA

I točno je pogodio, a zna se i po čemu:
Jer, ukrao, lažno zakle se, jer čmar sačuva meso.

PAFLAGONAC

/Kobasičaru:/

Začepit da ti drsku njušku –

/Prvom sluzi:/

ne boj se, i tèbi! –

/Kobasičaru:/

I sručit ću se na tebe kō 'vjetrina što hara'

I miješa ù svòm vrtlogu sve na mōru i kōpnu!

430

KOBASIČAR

A ja ću, ubravši... kobase, nošen snažnim vjetrom,

Zaploviti u sretnu kob, poželjevši ti... propast!

PRVI SLUGA

Ja na dnu broda stražit ću da nè prodrē nam voda.

PAFLAGONAC

Ne, Demetre mi, sudit će ti: mnogo tãlanãtã

Atenjanima ùkrãde!

435

PRVI SLUGA

/Kobasičaru:/

Popusti škotu! Pazi!

Sjevernjak, vjetar doušnjak, nadolazi odovud.

KOBASIČAR

Iz Potidėjē znam da dōbī deset tãlanãtã!

PAFLAGONAC

Pa što?

/Tiho, Kobasičaru:/

Daj šuti o tom – dat ću tebi jedan talant!

PRVI SLUGA

/za sebe:/

No, taj bi rado prihvatio!

/Kobasičaru:/

Diži križno jetro!

440

Jer vjetar sad već popušta.

PAFLAGONAC

Ja četiri ću tužbe

/U STILU PNIGA/

Od tãlanãtã dići sto!

KOBASIČAR

Ja za bjegúnstvo dvadeset,

Za pljãčku preko tisuću!

PAFLAGONAC

Potómak si, izjavljujem,

Oskvrniteljã boginje!

445

KOBASIČAR

Tvoj djed je, tvrdim, služio

Kō čuvar –

PAFLAGONAC

Čiji? Slušam te.

KOBASIČAR

Pa Hipijine... Murine!

PAFLAGONAC

Ti bñdalo!

KOBASIČAR

Ti nitkove!

450

PRVI SLUGA

/Kobasičaru:/

Raspali muški!

PAFLAGONAC

Ajajãj!

Zavjerenici tuku me!

PRVI SLUGA

Raspãli po njem junački,

Po trbuhu ga tripama

I crijevom bij

Da kazniš ovu hulju!

455

/Paflagonac tobože izgubi svijest pod udarcima./

/5f/

KORIFEJ

/Kobasičaru:/

O arciplèmenito meso, najvrlija dušo,
Što spasilac si polisu i nama građanima,
Majstòrski čovjeka si toga potukao riječju!
Kako da te hvalimo koliko nama vrijediš?

460

PAFLAGONAC

/odjednom ponovo »pri svijesti«:/

Te spletke niste, Demetre mi, uspjeti
Od mène sakriti – za svè sam znao gdje
I kako se podešava i »montira«!

463

KOBASIČAR

Što ti u Argu mutiš, poznata je stvar!

465

/Publici:/

Argivce tobože pridobiva za nàs,
A potajno se sastaje s Lakóncima.

467

PRVI SLUGA

/Kobasičaru:/

Ajâj! Ti o »montaži« ništa ne kažeš?

464

KOBASIČAR

A znam i zašto mjehove usklađuju:
Jer kuju nešto o zarobljenicima.

468

PRVI SLUGA

Što kolar prije, sada kovač »montira«!

470

KOBASIČAR

/Paflagoncu:/

I drugī ondje kuju s tobom, i tō znam.
A ne možeš me srebrom, zlatom kupiti
Ni uvjeriti porukama znanaca
Da sad Atenjanima nè otkrijem to!

PAFLAGONAG

Iz ovih stopa odlazim u vijećnicu
I urotu ću vašu vijeću otkriti,

475

I usred grada tajne noćne sastanke,
I kako šurujete s kraljem perzijskim,
I kakav s Bèõtijòm pripremate... sir!

KOBASIČAR

A pošto sad je, kume, sir beočanski?

480

PAFLAGONAC

Ne, Herakla mi, služit ćeš kō prostirka!

/Ode./

/PRVI EPIZODIJ/

/6/

/PRVI SLUGA, KOBASIČAR, Zbor vitezova/

PRVI SLUGA

Daj sad pokaži kako ti je oštar um
I kakva pamet, ako zbilja znao si
Međ' guzovima nekad meso skrivati.
Potrčči dakle najbrže u vijećnicu
Jer on će onamo doskòra upasti
Da galami i sve nas skupa kleveće!

485

KOBASIČAR

Otići ću; trenutak tek, da noževe
I crijeva prije toga ovdje odložim.

PRVI SLUGA

/daje mu ulja:/

I evo, ovim ovdje vrat si namaži
Da uzmogneš izmàći tom... klevetanju.

490

KOBASIČAR

Da, dobro govoriš – kō trener hrvački.

PRVI SLUGA

/pruža mu nekoliko glavica češnjaka:/

Još ovo uzmi, pa progutaj!

KOBASIČAR

Zašto to?

PRVI SLUGA

Tko češnjak jede, kume, bolje ratuje!
I žúri... brzo.

KOBASIČAR

Žurim!

/Odlazi./

PRVI SLUGA

/više za njim:./

Ne zaboravi:

Ocrnjuj ga, i grizi, čupaj perje mu,
I ne vraćaj se dok mu kréstē nē zderā.

/Ode u Demovu kuću./

495

/PARABAZA/

/7/

/ZBOR VITEZOVA/

KORIFEJ

/KOMATIJ/

Neka sręća te prati, i uspjeħ i svę
Što ti ōd srca želim! Agŕejski Zęus
Nek te čuva! Pobijędi – kŕ trijumfa znaħ,
Kad se vratiš odŕnudā k nama, nek tad
Povrh čęla ti ugledam vijęnce!

/Gledaocima:./

Dotle vašu nek pažnju zaŕkupi svų
Anapęstički nız,

Jer svakŕvrsna vama je pŕetska riječ
Pŕznata iz iskųstva.

500

505

/PRAVA PARABAZA/

Da neki je ōd stāriħ komediŕgrāfā tad navaljivao nā nās
Da, stupivši naprijed, parābazę stihove kažemo publici ũ brk
Pridobio ne bi nas lako; no ovaj je pjesnik tog napora vrijedan,
Jer iste kŕ i mī on mrzi i bęz strāħa govori ispravne stvari
I smiono protiv Tifŕna korača i prkosi orkanskom vjetru.
A mnogima ōd vās što često mu prilaze – reče – i pitaju zašto
Već odavna nije zatražio za sebe dodjelu komičkog zbora,

510

Po njegovu nalogu mi ćemo kazati razloge. On, naime, veli:
Suradnju u predstavi nije odgađao lúdo, već zato što smatra 515
Tu umjetnost komičke režije najtežim poslom na ovome svijetu;
Jer mnogi je htjede osvojiti, rijetko je kome iskazala milost;
A i vaše raspoloženje se, vidi on, mijenja baš svake sezone,
I pjesnike, njegove preteče, sve ste napustili pŕd njinu starost.
On zna što se dŕgodi Magnetu kad su mu sjędine prekrile tjeme, 520
Ma kŕliko nagrada da je osvojio tukući svoje takmāce:
Zalúdu prikāza vam glasove sve, i kitārānje, i lepęt krila,
I lidijski govor, i zujanje osa, i žaba zelenih kreket –
Kad napokon ōstarje – suprotno svęm što doživje kad bješe u snazi –
Sa scene bi otjeran, stārina časni, jer već ne nasmijava ljude. – 525
On sjeća se zatim Kratina što, nekada obilno slavljen i hvaljen,
Kŕ rijeka ravnicom se valjao, čupao s korijenjem, nosio strujom
Platānā i hrástŕvā golema stabla i komičke svoje takmāce.
Na gozbama sāmo se pjevalo »Dostavo, krilata boginja mīta«
I »Tvorci izvānrednih pjesama« – tŕliko omiljen bijaše Kratin. 530
A sād, kada vidite kako trabunja, vi nemate milosti s njime,
Jer vijci su ispali s njegove kitare, i omlohāvjele žice,
Na glazbala trupu popustili spojevi; starac vam tako tumara,
Kŕ nekakav Kŕno, sa svenulim vijencem na glavi i mrtav od... žędi,
A trebalo bi da, zbog prijašnjih trijumfa, on u pritāneju... pije, 535
Da ne blebeće, već da u tēātru ozaren sjedi kraj Bakhova kipa. –
I Kratet – koliko je vaše ljutine i pŕgrda podnijeti znao!
A okrepom častio bi vas uz neznatan trošak i slao vas kući
Bogatije zā nız izvānrednih misli iz svojih duhovitih usta.
A ōn se još nekako držao, izvīždan ponekad, ponekad slavljen. – 540
U strahu od tŕgā, naš pjesnik odgađāše nastup, i znao bi reći
Da najprije treba naučiti veslati, postati zatim kormilar,
Pa onda, kŕ palube vođa, na pramcu promatrati promjene vjetra,
I tek tad zapovijedati vlastitim brodom. I zbog togā svega,
Jer, promišljen, nije nastupio bezglavo nudeći vama koješta, 545
Nagradite burnim ga pljeskom i, nakon jedanaest zamaha veslom,

/PNIG/

U Lenejev, klićući, pratite hram,
Neka pjesnik nas napusti radostan sav
Zbog uspjeha svog,
Nek čelo mu sjaji od sręće!

550

/ODA/

ZBOR

O Pösidōne Kōnjičkī,
 Bože što vōliš mjedan zvēk
 Tōpota kōnjā ī njiskū,
 Brze trijēre unosne,
 Brodove mṛka kljūna,
 Ili na bōrnim kōlimā
 Dīčno mladīcā držanje
 I kad ih izda sreća –
 Dođi k nama u zbor, s trozubom zlatnim,
 Kralju dūpinā, tī pōtomče Krōnov
 Kōjeg Sūnij i Gērest zna,
 Őd svih bōgōvā najdraži
 Fōrmiōnu u ovaj dan
 I svem građu Ateņi!

555

560

/EPIREMA/

KORIFEJ

Pretke uzveličati sad želimo, jer bijahu
 Ove zemlje dostojni i veziva na peplosu:
 U bitkama pomorskim kō i na kōpnu uvijek su
 Ovaj polis pobjedama proslaviti umjeli;
 Nikad nitko od njih nije, s dūšmanima suočen,
 Brojio koliko ih je – tek na bōj je mislio.
 Kad bi slučajno u borbi tlo dotākli ramenom,
 Prašinu otrēsāv, tad bi »Nisam pao« tvrdili,
 Pa bi opet bili boj. A strateg nije tadašnji
 Nijedan Kleēneta zbog povlastica tražio;
 A sad bez proēdrijē i ručka u pritāneju
 Néćē, kažu, rätovati. Mi pak polis ī naše
 Bogove bez nagrade žestōko ćemo braniti.
 Ūz tō tražimo tek jednu povlasticu neznatnu:
 Vrati li se ikad mir, pa naše muke prestanu,
 Dugu kosu nam i četku kupaću ne krátite!

565

570

575

580

/ANTODA/

ZBOR

Pālado, štīte pōlišā,
 Tī koja vlādaš pṛšvetōm
 Zemljom što svē nadvišuje

Dṛžave rātnim majstōrstvom,
 Pjēsništvom ī svōm mōći,
 Ővamo dođi pōvevši
 Sā sobōm vjērnū pṛatiljū
 Pōhoda naših vojnih,
 Nīku, pōbjede znač, zborova drūgu
 Koja s nama i sād tuče takmāce.
 Ődmah nam se ukāži, jēr
 Ővoj drūžini pōbjedu
 Treba danas izbōriti –
 Danas više no ikad!

585

590

/ANTEPIREMA/

KORIFEJ

Svojih konja dobro znane zasluge pohválimo.
 Slavu su zavrijedili: jer ū mnogīm su zgodama
 Iždržali s nama ljute bojeve i juriše.
 Njini podvizi na kopnu nisu nas zadivili
 Kōliko kad vidjesmo gdje uskaću u brodove
 Kūpiv zá se, kō vojnici, porciju i češnjak, lūk;
 Zatim se vesala, kao smrtni ljudi, prihvate,
 Zapnu svojski, njište: »Hija – hōp hop! Tko će najbolje?
 Upri jače! Što je ovo? Daj povuci, Zēlēnko!«
 A tek Korint, iskrcaj! Tad najmladi su kopitom
 Ležajevu kopali i tragali za krmivom:
 Mjesto medskom djetelinom, hranjahu se racima,
 Nā kopno izmiljelim il' ispecanim iz mōra.
 Stōg je Teor, kaže, čuo riječi raka korintskog:
 »Pösidōne, strašno je: utēci vitezovima
 Već ne mōgu ni na dnū ni nā kopnu ni ū mōru!«

595

600

605

610

/DRUGI EPIZODIJ/

/8/

/ZBOR VITEZOVA, KOBASIČAR/

/Uđe Kobasičar:/

KORIFEJ

O najdraži od ljudi, najsmioniji,
 Zbog tvoje smo se odsutnosti brinuli!
 Pa sada, vrativši se amo živ i zdrav,
 Pripòvvedi nam kako si se borio.

KOBASIČAR

Pa Pobjednik-nad-Vijećem ime mi je sad!

615

/STROFA/

ZBOR

U čas ovaj od radosti uskliknimo <skupa>!

Ti što lijepo govoriš, a još i bolje djeluješ,

Isprispovjedi mi sad

Sve po redu, iscrpno;

Jer bih ja do tebe

I daleko putovao

Da te čujem. Stoga, dragi,

Slobodno govori: ovdje svatko ti je prijatelj!

620

KOBASIČAR

I vrijedi čuti doista tu pripovijest.

Ja odmah za njim krenuo sam odavde;

A on je ondje gromke riječi rigao

I vitezove lažno optuživao

Za urotu, frazetinama strahotnim,

Uvjerljivo; i slušali su vijećnici,

I njegove ih laži gnjevom punile,

I gledali su ljuto, čela mrštili.

Ja vidjeh: prihvaćaju riječi njegove,

Izmišljotine primaju za gotovo,

Pa rekoh; »O demóni laži, obmaně,

Opàčině, lukávstva, bezobraštině,

Agòro, gdje se odmalena odgājah,

Sad drskosti mi dajte, jezik okretan

I govor bezočan.« Dok tako razmišljah,

Pedèraš neki prdnu desno od mene.

Ja padoh nice; zatim uprijeh guzicom

I probih ogradu, razjapih gubicu

Pa viknuh: »Vijeće, donosim vam dobru vijest

I prvo želim vama je objaviti:

Od kada kod nas izbio je ovaj rat

Jeftinijih ja srdela još ne vidjeh!«

Razvedrila se odmah lica vijećnika,

Za vijest mi vijenac nude; ja im predložim,

U povjerenju, brže da pokupuju

Sve zdjele kod lončarā, jer će srdelā

Za jedan obol cijela brda dobiti.

Tad, zapljeskavši, vijeće blene u mene.

625

630

635

640

645

650

No Paflagónac, sùmnjičav, a znajući

I kakve riječi vijeće voli najviše,

Ovako predloži: »Ja mislim, gospodo,

U povodu te sretne vijesti, božici

Da žrtvujemo stotinu sad goveda.«

Tad opet njemu cijelo vijeće pövlādi.

Kad shvatih da me tuče kravljom balegom,

Povisih prijedlog taj na dvjesta goveda,

Artemidi pak tisuću još kozlića

Obećati predložih ako sùtradān

Tek obol stajalo bi sto papālinā.

Sad sve se glave opet k meni okrenu.

On, zbunjen, stade, čuvši me, baljezgati;

Pritāni i stražari vukli su ga van,

Kad vijeće ūsta, viču svi o srdeli.

A on ih kumio da ostanu još tren:

»Da lakonskoga poslanika čujete;

On stiže«, reče »radi primirja!«

No vijećnici su zagraktāli uglas svi:

»A, sad bi mir? Kad znaju, kume moj,

Da srdele su kod nas tako jeftine!

Mi ne trebamo mira; nastavimo rat!«

I stanu vikati da kraj je sjednice

I na sve strane ogradu preskakati.

A ja otrčim na trg, sav korijandar

I vlasac luk pokupujem, te robe te

Na trgu nesta: tad im sve to poklonim

Za začim ribi – tako postanem im drag.

I do neba me hvalili svi vijećnici

I klicali mi, te sad stigoh dobivši

Za češanj luka cijelo vijeće atensko.

655

660

665

670

675

680

/ANTISTROFA/

ZBOR

Sve ti polazi za rukom, mīljeniće sreće!

Onaj lypež nāde premcā, jačegā no što je sām

U lopovlucima svim,

Trikovima različnim,

Riječima laskavim.

Nāstoj i ubuduće da

Budeš uspješān u borbi;

Vjerni smo ti saveznici – sām to znaš već odavno!

685

690

/9/

/Zbor, KOBASIČAR, PAFLAGONAC/

/Približava se Paflagonac, bijesan./

KOBASIČAR

Ha, baš i Paflagónac amo dolazi,
Kō more olujno on bjesni, pjeni se,
Progutat će me! Prave gle junačine!

PAFLAGONAC

Ne uništim li tebe, ako je i trūn
U mēni laži još – nek jedno propadnem!

695

KOBASIČAR

Tim prijetnjama se sladim, smiješnim munjama,
I òd radosti plešem i kukùriječēm!

PAFLAGONAC

Ne, Demetre mi, ako te iz države
Ne pro... ždrijuh sada, tad ne želim živjeti!

KOBASIČAR

Da mēne proždreš? Tebe ću progutati,
Pa makar nakon toga cĭkō òd mukē!

700

PAFLAGONAC

Proèdrijē mi pilske, uništit ću te!

KOBASIČAR

Proèdrijē, ma nemoj! Vidjet ću te još
U posljednjemu redu ovog tēatra!

PAFLAGONAC

Nebésā mi, u klāde ću te stegnuti!

705

KOBASIČAR

Gle, kakva naglost! Čime da te zasitim?
Što da ti dam? Da ne bi možda... mošnjice?

PAFLAGONAC

Iščupat ću ti crijeva ovim noktima!

KOBASIČAR

A ja ću tebi gozbu u pritāneju!

PAFLAGONAC

Izvēst ću te pred skupštinu zbog uvrede!

710

KOBASIČAR

I ja ću tebe – bolje znam klevetati!

PAFLAGONAC

No puk ti, huljo, ne vjeruje nimalo;
A ja – poigravam se njime pò volji!

KOBASIČAR

Ti umišljaš da držiš demos ù šaci!

PAFLAGONAC

Jer znam na kakvu će on méku zagristi!

715

KOBASIČAR

A tād ga slabo hraniš, kao dadilje:
Prožvakav za njegovu hranu, tek mu malo daš,
A triput si toliko sâm progùtao!

PAFLAGONAC

Da, Zeusa mi, zbog svoje mogu spretnosti
Učiniti da puk se širi i stěžē.

720

KOBASIČAR

Tu istu spretnost ima moja guzica!

PAFLAGONAC

Što nādjača u vijeću, lūdo, nē likuj!
U skupštinu mi hajdmo!

KOBASIČAR

Nema prepreke
Već idem! Kreni, što nas još zaustavlja?
/Približe se Demovoj kući./

PAFLAGONAC

O Dēme, daj izadi –

KOBASIČAR

Oče, Zeusa ti,
Izađi, Dêmiću, izađi, predragi! 725

PAFLAGONAC

Izađi, vidi kako sam ti zlostavljan!

/10/

/Zbor, KOBASIČAR, PAFLAGONAC, DEM/

/Dem izađe iz kuće./

DEM

Tko više? Odlazite mi ispred kuće!
I maslinovu ste mi granu strgnuli!

/Prepozna Paflagonca./

Moj Päflagōnče, tko te vrijeđa?

PAFLAGONAC

Tuku me

Zbog tebe – ovaj i ti momci! 730

/Pokazuje vitezove./

DEM

Zašto to?

PAFLAGONAC

Jer volim, Dême, zaljubljen sam u tebe!

DEM

/Kobasičaru./

A tko si, brate, ti?

KOBASIČAR

Ja? Njegov suparnik:

Već davno dobrobit ti želim, ljubim te,
Kō i drugi još mnogi ljudi čestiti. 735

No nemoćni smo zbog tog čovjeka. Jer ti

Dječacima si sličan silno žudenim:

Ne prihvaćaš poštene ljude, čestite,

Svjećarima se predaješ, crevārima

I crēvljārima kao i kožārima. 740

PAFLAGONAC

Pa ja sam puku koristan.

KOBASIČAR

U čemu to?

PAFLAGONAC

U čemu? Strâtezi iz Pila strugnuše,
Otplovih i dovedoh sužnje lakonske!

KOBASIČAR

A ja, u šetnju pošav iz lokala svog,
Ukradoh lonac što ga drugi pristavi. 745

PAFLAGONAC

Sazovi dakle, Dême, odmah skupštinu
Da vidiš tko je od nās privrženiji,
Ocijeni to pa voli izabranoga.

KOBASIČAR

Da, da, ocjenjuj – tek na Pniksu nipošto!

DEM

Na drugōm mjestu ne znam ja zasjédati. 750
Pa onda naprijed! Mjesto sastanka je Pniks!

KOBASIČAR

/gledaocima:/

O jao, propao sam! Naime, starac taj

U domu svom je čovjek vrlo razborit.

No sjedne li na onaj kamen, glupavo

Tad zine kō da suhe smokve razbrazja! 755

/Pokret svih aktera simbolizira prelazak na Pniks./

/Promjena značenja scenskog dekora: Pniks u Ateni,
mjesto zasjedanja narodne skupštine.

Ali Demova kuća i dalje se uklapa u nov dispozitiv./

/11/

/ZBOR VITEZOVA, KOBASIČAR, PAFLAGONAC, DEM/

/AGON/

/STROFA/

ZBOR

A sad popusti užad svu, i jedrom punim plovi,
 Pokaži drskost žestoku, neoboriv govor
 Što tebi jamči pobjedu. On je lukav lisac
 I vješto izlaz nalazi iz teškog položaja,
 Pa zato protiv njega buđi čvrst i vatren borac!

760

/KATAKELEUZAM/

KORIFEJ

(Kobasičaru:)

No čuvaj se, ne daj da prvi on navali, nego ga spretno preteci,
 Dupine ti olovne objesi, čamcem uz njegovu pristani lađu!

/EPIREMA/

PAFLAGONAC

Gospodarici našoj Ateni, vladarici slavnoga polisa našeg,
 Upućujem molitvu: ako sam ikada bio za atenski demos,
 Uz Lisikla, uz Kinu i uz Salabakhu, najveličajnji čovjek,
 Nek tad se, ko dosad, ne radeći ništa, u gradskom pritaneju gostim!

765

(Demu:)

No ako te mrzim, ne borim se za te ni sam ne suprotstavljam svima,
 Nek skapam raspolavljen, nek me u remenje razrežu za konjsku ormu!

KOBASIČAR

O Deme moj, i mene, ako te ne volim, ne ljubim, neka isijeku
 Pa skuhanju od mene paprikaš! Ako pak sumnjaš u ovo što kažem,
 Nek istog me trena sa širom naribaju u sos od bijeloga luka
 I kukom mi zakvače jaja i za njih me vuku u... slavni Keramik.

770

PAFLAGONAC

Zar može postojati građanin, Deme, što voli te više od mene?
 Jer, prvo, ko vijećnik sam tebi u riznicu donio najviše novca
 Pritežući jedne, i gušeći druge, i molbama gnjaveći treće,
 Ne mareći nikada za pojedince, samo da ugodim tebi.

775

KOBASIČAR

To ništa izvanredno nije, moj Deme; i ja ću ti činiti isto:
 Iz usta ću drugima grabiti kruh da bih njime poslužio tebe.
 No prvo, dokazat ću da te on ne voli i da ti privržen nije,
 Već žar iskorištava s tvojega ognjišta da bi se grijao uža nj. 780
 Za tebe što za Grčku ukrsti mačeve s Medijom na Maratonu,
 Što pobijedi tad omogućiv nam da se gromoglasno hvalimo stalno –
 Za tebe se ne brine niti što sjediš ovako na kamenu tvrdu;
 Dok ja – evo, ja sam ti sašio ovaj jastučac. Daj ustani malo
 Pa sjedni na mekano, da mi ne žuljaš tu... strinu što zna Salamínu 785
/Podmeće mu jastuk pod stražnjicu./

DEM

/oduševljen:/

Ma tko si ti, čovječe? Nisi li možda potomak Harmodijev neki?
 Ovakav je plëmenit postupak doista svojstven demofilu pravom!

PAFLAGONAC

/Kobasičaru:/

Gle, tim dodvoravanjem bijednim i mitom već postade miljenik njegov!

KOBASIČAR

A ti – ko da nisi ulovio njega kudikamo bjednijim mamcem!

PAFLAGONAC

Ne, doista – ako se itko za demos u boju zalagao više, 790
/Demu:/

Il' ako te volio više no ja, tada neka mi odrube glavu!

KOBASIČAR

/Paflagoncu:/

Ma molim te, voliš ga? Gledaš gdje osmo već ljeto u bačvama živi,
 Po kulama gradskim, gdje gnijezde se supovi, ali ga ne žališ ipak –
 Zatvoriv ga, još ga i cijediš! A kad Arheptolem nam nosio prijedlog 795
 O miru, ti odbaci ponudu, i sva poslanstva iz polisa tjeraš
 I udaraš nogom u stražnjicu ako nam mirovni ugovor nude.

PAFLAGONAC

No zato da on bi svim Grcima vladao! Próroštvo naime kaže:
 U Arkadiji bit će mu sudačka dnevica do pet čak obola jednom,
 Ako ustraje! U svakom slučaju, njegovat ću ga i hraniti, uvijek
 Ta obola tri ću za njega pronáci, na čestit il' na opak način! 800

KOBASIČAR

Ne, Zeusa mi, nije ti dò tog da on u Arkàdiji vlada, već želiš
 Da pljačkaš još više, da više i míta od grādōvā primaš, a dēmos
 Zbog ràta i òd silnōg dima da ne može vidjeti sav tvoj lopovluk,
 Već, prisiljen nuždōm i dnevnicā željan, u tēbe da, zinuvsī, bleji.
 No ako se jednom on vrati na selo i ondje poživi u miru 805
 I krijepi se jedući prženog žita i s kašom od maslina opći,
 Razabrat će kakvih dobārā ga lišavaš zà volju vojničke plaće
 I tada će doći, seljačina mrka, da svojim te glasanjem sruši!
 A tí si tog svjestan pa stōg ga obmanjuješ, kljukaš ga snovima pustim.

PAFLAGONAC

Zar nije sramota što govori tako i tako me kleveće ružno 810
 Pred atenskim pukom i ovdje pred Dēmom, a mnogo sam više za polis
 Učinio, tako mi Demetre, dobra no i sām Temistoklo glavom?

KOBASIČAR

'O građani argivski, čujte ga!' Samom Temistoklu smatraš se ravnim?
 A on nam je svačime snabdio grad kad posvēma ga našao praznim,
 I još uza svē to za doručak tad mu je bio umijesio Pirej; 815
 Ne smanjivši prijašnje ulove riba, on dodao mu je i nõve;
 A ti – od Atenjana htio si stvoriti žitelje maloga grada
 Podijeliv ih ziđem i pojući próroštva: pravi Temistoklov takmac!
 Progonstvom bi nagrađen on, a ti mrviš kolače da obrišeš prste!

PAFLAGONAC

Zar nije strahota što ovo sve slušati moram, moj Dēme, od njēga 820
 Zbog ljubavi zá te?

DEM

/Paflagoncu:/

Daj prestani, dosta je uvreda sada i psovski!
 Već suviše dugo, pa eto i danas, dopuštao sam ti da mutiš.

KOBASIČAR

Moj Dēmiću, to ti je arcigad koji je mnogi počinio zločin:
 /PNIG/

Dok račun se polaže, hvata te drijem,
 Što on iskorištava: najbolji kus 825
 Proguta, objèručkē grabeći tad
 Iz državne riznice kōliko zna.

PAFLAGONAC

Ne, nè likūj, jer ću te tužiti, znaj,
 Da si trideset tisuća ukrao ti!

KOBASIČAR

Što üprāzno udaraš veslom, kad puk 830
 Sav atenski najviše õšteti tí
 Svojim pokvarenjaštvom? I, Demetre mi,
 Dokazat ću sad, ili ne bio živ:
 Mitilēna kō míto ti dāde na dār
 Četrdeset, pa i više, mina! 835

/ANTISTROFA/

ZBOR

/Kobasičaru:/

O tí u kojem najveću dobrobit ljudi vide,
 Za rječitost ti zavidim! Našrćeš li tako,
 Od Gřkā bit ćeš najveći, sām ćeš upravljati
 Tim građom, cijelim Šavezom i, s trozubom u ruci,
 Tad tręst ćeš tļom, svim dřmatij i mnogo nõvca stęći. 840

/ANTIKATAKELEUZAM/

KORIFEJ

/Kobasičaru:/

Već nè puštāj tog čovjeka, jer üpojās ga držiš:
 I lako ćeš ga tući, s takvim bokovima snažnim.

/ANTEPIREMA/

PAFLAGONAC

Da stvar ne stoji tako, ljudi, svjedok je Posidōn!
 Jer moj je pothvat tako velik da je stvarno kadar
 Začepiti im usta – svima dūšmanima mojim - 845
 Dok göd još ima štitova što oteh ih kod Pila.

KOBASIČAR

Da, tu smo, stani! »Štitovi«! E, sad te opet imam!
 Jer ako voliš Dēma, tada nisi smio navlaš
 Izložiti ih obješene skupa s remenima. 850
 No to je, Dēme, vješta varka: ako budeš htio
 Osuditi tog čovjeka, onemogućit će te.
 Jer vidiš: oko sēbe kupi sve kožāre mlade;

A öko njih prebivaju medari i sirári;
Sve to je ista družba, svi u dosluhu su tajnom,
Pa zaprijetiš li, mrgodan, i igrom izagnanstva,
Tad hitro oni štitove će ugrabiti noću
I prilaze do žitnica prepriječit će nam gradskih.

855

DEM

O jadan ja! Zar imaju to remenje? O gade,
Koliko dugo već mi mutiš, varalice pûka!

PAFLAGONAC

O lüdo, ne vjeruj mu nä riječ, boljeg prijatelja
Od mène nećeš naći, znaj, jer sâm sam samcat stao
Svim zavjerama nä kräj, i ne promakne mi ništa
Što plete se u gradu – odmah udarim u drëku!

860

KOBASIČAR

Da, postupaš kō ribolóvci, jegulje kad love:
Dok voda miruje u jëzeru, od lova ništa;
No uzburkaju li je dignuv glib sa dnä, tad eto
I ulova. A i ti loviš uzburkavši polis.
Daj odgovori mi: tolike prodao si kože

865

/pokazuje mu Dema/

Pa jesi l' ikad dao ovom što ga tako »voliš«
Za potplat bar komadić?

PAFLAGONAC

Apolóna mi, to nisam.

870

KOBASIČAR

/Demu:/

Sad valjda vidiš kakav je! A ja sam, evo, zá te
/izuje svoju obuću/

Taj par postólä kupio, to moj je dar, izvoli!

DEM

Od svih mi znanih ljudi tí si najbolji za dëmos,
Za gräd si dobroćinac, i za moje... nožne prste!

PAFLAGONAC

Zar nije strašno što tolika moć je tih postólä,
A mojih zasluga se ne sjećaš? Pa ja sve muške
Izagnah bludnice i Grïtu uzeh pravo glasa!

875

KOBASIČAR

Zar nije strašno što si, guzice nadglédajüci,
Izägnö muške kurve? A i tó se zbilo zato
Što zavidiš im, strepiš da će biti govorníci.
No videći gdje ovaj Dëm se, vremešan već, pati
Bez hitona, haljínac mu s rukavom në priüšti
Ni usred zime! Ä ja –

880

/Svuče sa sebe hiton i oblači u nj Dema/

darujem ti ovaj hiton.

DEM

Ne, tako nešto ne pade Temistoklu na pämet!
Ni Pirej nije bio loša stvar; no ovaj hiton
Ne čini mi se ništa manje značajnom idejom!

885

PAFLAGONAC

Aj, jadan ja!

/Kobasičaru:/

Izigrat ćeš me majmunarijama!

KOBASIČAR

Ne, postupam kō gost pri piću, kōm je nužda srati:
Sandäle tuđe grabim – tvojom služim se metodom!

PAFLAGONAC

U laskanju pobjeđujem: ogrnut ću ga ovim –
/Skine svoj ogrtač i pokuša njime ogrnuti Dema./
A tí od jëda vrišti, huljo!

890

DEM

/odgurne Paflagonca/

Idi dođavola!

Fuj kako bazdiš! Nosi se sa kožarskim tim smradom!

KOBASIČAR

Umatao te namjerno, zagušiti te htio!
I nije mu to prvi komplot. Sjećaš li se kad je
Na trgu silfij bio jeftin?

DEM

Sjećam se, dakako.

895

KOBASIČAR

To on mu špekulacijama snizi cijenu – zato
/obradi se publici:/

Da kûpîte i jedete taj začin, pa na sudu
Da porotnici jedni druge prdežom dotuku.

DEM

Da, Posidona mi, i neki Govnar reče isto.

KOBASIČAR

/publici:/

Zar nije taj vas prdež tad obojio u ride?

900

DEM

Da, Zeusa mi, to bješe trik Ridòkosōga, vješca.

PAFLAGONAC

Lakrdijama takvim, huljo, misliš mene smesti?

KOBASIČAR

Da pobijedim te razmetanjem, boginjin je nalog.

PAFLAGONAC

Pobijediti me nećeš! Ja obećavam ti, Dème,
Bez naknade, bez truda, tanjur prepun dobre... plaće!

905

KOBASIČAR

/Demu:/

A ja ti dajem lončić taj s ljekovitom pomadom,
Da mažeš i da izliječiš te prišteve na nozi!

PAFLAGONAC

A ja ću te pomladiti sjedine tē počupav!

KOBASIČAR

Izvòli zečji rep da svoja otireš okàšca!

PAFLAGONAC

Useknuv se, o moju, Dème, glavu briši prste!

910

/ANTIPNIG/

KOBASIČAR

O moju briši!

PAFLAGONAC

Nipošto!

/Kobasičaru, prijeteći:/

Trijèrarh bit ćeš, kažem ti,
Sam snosit ćeš sve troškove,
A dobit ćeš i prastar brod,
Progutat će ti novac sav
Za nēprestāne popravke!
Priskrbit ću ti, ne boj se,
I sasvim trulo jedrilje!

915

KOBASIČAR

/publici:/

Taj ključa!

/Paflagoncu:/

Stani, prestani,
Prekipjet ćeš! Odmaknimo
Tu žeravicu, skinimo
Tu pjenu prijjetnja njegovih!

920

/Uzme zaimaču iz svog pribora
i tobože skida pjenu s Paflagončeva tjemena./

PAFLAGONAC

I tō ću ti naplatiti,
Opalit ću te porezom!
U popis ću te bogatih
Upisati, na moju riječ!

925

KOBASIČAR

A ja ti neću prijeliti,
Tek jednu moju želju čuj:
Da tava, puna liganja
Što cvrče, stoji na vatri,
Da hlepiš sav da prijedlog daš
O Miletu, jer pròdē li,
Tad talant će te zapasti;
Da žuriš da se nàbōkās
Tih liganja pred odlazak
U skupštinu; da dōdē tad,
Još prije no što smāzā ih,
Po tēbe netko; pohlepan

930

935

Za tálantom,
Da ždereš pa se zadaviš!

940

/KLAUZULA/

KORIFEJ

'Da, Zeusa, Apolóna mi i Demetre!'

DEM

To ì jã mislim; usto, on je očito
I čestit građanin, jer nitko tako se
Za púk dragòcjen ne pokáza... tri za gròš!
Ti, Pãflagònče, što me »voliš« tobože,
Sad ògòrči me; vráti prsten, nisi već
Moj nadglednik!

945

PAFLAGONAC

Pa evo. Samo jedno znaj:
Čim oduzmeš mi upravu, nastupit će
Tad neka druga hulja, gora od mene!

950

DEM

/pažljivo gleda prsten:/
Ne, ovaj prsten nije moj, ne, nipošto!
Na njemu urezan je neki drugi znak.
Zar loše vidim?

KOBASIČAR

Daj mi! Kakav bješe znak?

DEM

U smokvin-listu pretilina pržena.

KOBASIČAR

Tu nema toga.

DEM

Nema lista? Nego što?

955

KOBASIČAR

Na hridi galeb, zinuo i... besjeđi.

DEM

O jao meni!

KOBASIČAR

Što je?

DEM

Nosi, baci to!
To ne bješe moj prsten, već Kleònimov.
/Pružã Kobasičãru drugi prsten./
Od mène prími taj – pa kućom upravljaj!

PAFLAGONAC

Oh ne, još nemoj, gòspodãru, kumim te,
Dok nisi saslušão moja próroštva!

960

KOBASIČAR

I moja!

PAFLAGONAC

Ako povjeruješ ovome,
Tad bit ćeš stara kurva!

KOBASIČAR

Ako ovome,
On obrezat će tebe sve do korijena!

PAFLAGONAC

No moji vraći kažu da ćeš vladati
Svom zemljom, čela ovjenčana ružama!

965

KOBASIČAR

A moji: poći ćeš u grimiz-haljini
Izvézenoj, pod vijencem, zlatnim kolima,
U lóv na... Smíkitu i »njena« dragana.

DEM

/Kobasičãru:/

Po próroštva otídi, da ih ovaj tu

970

/pokazuje Paflagonca/

Takóđer čuje.

KOBASIČAR

Dobro.

DEM

/Paflagoncu:/

Ti pak svoja daj.

PAFLAGONAC

U redu.

KOBASIČAR

Zeusa mi, u redu. Zašto ne?

*/Paflagonac ode u Demovu kuću, a Kobasičar izađe s pozornice./**/STASIM/*

/12/

/ZBOR VITEZOVA, Dem/

ZBOR

*/STROFA/*Srećan bit će nam ovaj dan,
Stanovnicima polisā
I došljacima budućim,

975

Ako propadne Klēon.
Ipak, čuo sam starca dva,
Najmrgodnija što ih znam,
Gdje na tržnici pravdaškoj

980

Brane bizarnu težu.
Kažu: Klēon u polisū
Da ne ošili, tād bi nam
Dvije potrepštine manjkale,
Naime: kuhča, tućak.*/ANTISTROFA/*No i čudesan svjnjski je
Sluh pokazao u škōli.
Škōlski njegovi drugovi

985

Tvrdi: samo je jednu,
Dorsku umjela svirati
Skālu njegova kitarā;
Ne htje druge on učiti.

990

A kitārist bi, gnjevan,
Slao đaka tog napolje,Jer je kađar naučiti
Jednu jedinu lještvicu,
Mjtoprimačku dorsku.

995

/TREĆI EPIZODIJ/

/13/

*/Zbor vitezova, DEM, PAFLAGONAC, KOBASIČAR/**/Paflagonac i Kobasičar ulaze na scenu, svaki sa svoje strane,
noseći goleme zavežljaje »proroštava«./*

PAFLAGONAC

Sad gledaj – no ja imam toga i više!

KOBASIČAR

Od mukē usrah se – no imam i više!

DEM

To – što je?

PAFLAGONAC

Proroštva.

DEM

Zar sve to?

PAFLAGONAC

Čudiš se?

Još punu škrinju imam ondje, Zeusa mi!

1000

KOBASIČAR

Ja cijeli kat, i pune dv'je prigradnje još!

DEM

Da vidimo – tko objavi ta proroštva?

PAFLAGONAC

Pa moja – Bakid sâm!

DEM

/Kobasičaru:/

A tvoja? Reci mi.

KOBASIČAR

Pa Glanid, bratac Bakidov – no stariji!

DEM

O čemu zbore?

PAFLAGONAC

Spominju Atenu, Pil,
I tëbe, mene, i sve važne poslove.

1005

DEM

/Kobasičaru:/

A tvoja?

KOBASIČAR

Spominju Atenu, kašicu
Od leće, pa Spartance, svježe lőkārde,
Na žitnom trgu varalice trgovce,
I tëbe, mene. –*/Publici, o Paflagoncu:/*

Taj nek grize... klinac svoj!

1010

DEM

Pročitajte ih sada naglas, zà mene,
Napóse ono što mi godi, ò meni:
Da 'òrò''cu 'u òblácima' postati.

PAFLAGONAC

Pa slušaj dakle, s najvećom pozornošću:

/Čita:/»Slijedi, Erèhtejev pötòmče, próroštva put što Apòlòn
Òbznānī ù srcu svetišta posredstvom tronoga časnih.
On ti zapòvjedi čuvati sveto, oštròzubo pseto
Koje će, lajući zà te i režeći strahotno sveder,
Plaću ti nàmaći. Ako ne poslušáš, pas će ti crći:
Čavke okò njega mnoge, i mržnje pune, već grakću.«

1015

1020

DEM

Ja, Demetre mi, ovo ne razumijem.
Što znači tu Erèhtej, čavke i taj pas?

PAFLAGONAC

Pa pas sam jà: ja, naime, lajem zà tebe;
A Febo kaže ti da čuvaš mene, psa.

KOBASIČAR

To prorok ne kaže, već ovaj ovdje pas

1025

*/pokazuje Paflagonca/*Kò žgance jede dijelove tog próroštva.
Ja imam jedno s pravim tekstom ò tom psu.

DEM

Daj čitaj. Tek da prvo kamen uzmem ja,
Da proročko mi pseto ne odgrize... rep.

KOBASIČAR

/čita:/»Čuvaj se, sine Erèhtejev, Kerbera, psa robotvórca
Koji, kad blaguješ, maše ti repom, a zapravo vreba
Prigodu da ti, dok drugamo blejiš, obrok tvoj proždre.
Noću će on ti, po psećemu, krišom u kuhinju zaći
Pa će polizati ondje sve súde i... otoke redom.«

1030

DEM

/Kobasičaru:/

Da, bogme ti je bolja Glanidova riječ!

1035

PAFLAGONAC

Ne, kume, slušaj ovo pa prosudi sam:

/Čita:/»Póstojī žena što rodit će lava u svètōj Ateni,
I òn će, braneći puk, uništavati brojne komarce,
Kao kad, odlučan, mlādunčād štiti. Njega ti čuvaj
Drven izgradivši bedem i visoke željezne kule.«

1040

/Demu:/

To znaš što znači?

DEM

Ne znam, Apolóna mi!

PAFLAGONAC

Božanstvo jasno kaže: mene sačuvaj!
Nazòvi lavom mene: to poručuje!

DEM

Aha, nazòvilavom sad si postao?

KOBASIČAR

/Demu:/

No jedno namjerno ti ne objašnjava:
Što znači bedem òd drva i željeza
Gdje treba da ga čuvaš, prema Loksiji.

DEM

Pa što je time htio bog?

KOBASIČAR

Da ovoga
U dŕvo sã pět rupa smjestiš – ù klade!

DEM

To próroštvo se možda već ispunjava.

1050

PAFLAGONAC

Ne vjeruj njemu! Jer vrane tako od zavisti grakću.
Jastreba ljubi – sjećaj se uvijek da za tebe on je
Ű gvòžđu sputane doveo spartanske gavrane mlade.

KOBASIČAR

Samo se pijan odvažio tad Paflagónac na pòthvãt.
Kekropov naivni pòtòmče, držiš to velikim djelom?
Teret i žena će nositi kad joj ga digne muškarac;
Ali da ratuje? Ne, jer usrala bi se u borbi.

1055

PAFLAGONAC

Slušaj sad ovo, gdje »Pil prije Pila« ti próroštvo reče:

/Čita:/

»Pòstoji Pil prije Pila« –

DEM

Što znači ti to »prije Pila«?

KOBASIČAR

Dã »prije pila« se nè kùpãš, već da pìlove dižeš!

1060

DEM

Neòkùpan da pijem, i da zidam stup?

KOBASIČAR

Da, on nam želi kupanje zabraniti!
No slušaj próroštvo u vezi s brodovljem;
Tom tekstu moraš pažnju svu pokloniti.

DEM

Da, slušam; nò ti čitaj prvo otkle će
Mornari moji plaću svoju primati.

1065

KOBASIČAR

/čita:/

»Egejev pòtòmče, čuvaj se da te ne prevari podli
Lisopas, lukavi lisac, brzònog, svim mastima mazan.«

/Demu:/

Znaš li značenje ovoga?

DEM

Lisopas – to je Filòstrat.

KOBASIČAR

Ne, nije – to su brze lađe što ih taj
Za skupljanje tributa stalno zahtijeva;
A Loksija ti brani da ih njemu daš.

1070

DEM

Trijèru zove »lisopas«?

KOBASIČAR

Da, logično,
Trovèslãrka je brza poput hitra psa.

DEM

A zašto lisicu je dodao tom psu?

1075

KOBASIČAR

Vojnici s broda sliče lisičićima
Kad groždem slaste se po vinogradima.

DEM

U redu!

A tko će dati plaću lisičićima?

KOBASIČAR

I tō ću pribaviti, zà trī dana već!
No poslušaj još proročanstvo ovo Letina sina
Kojim ti reče da moraš se čuvati prijeverne šake.

1080

DEM

Kakve to šake?

KOBASIČAR

Te njegove ruke kada je pruža
Tražeći novaca i kad naređuje: »Napuni šaku!«

PAFLAGONAC

Pogrešno tumači: Šakom je naime Febo Apòlōn
Vajnog Diòpita ruku označio s potpunim pravom.
No proročanstvo krilato imam s tobom u vezi:
Postat ćeš orao, vladat ćeš kraljevski čitavom zemljom!

1085

KOBASIČAR

Drugo ja imam: vladat ćeš zemljom i Crvenim morem,
A u Ekbātani dijelit ćeš pravdu ližući slance!

PAFLAGONAC

Divan sam usnio san, te vidjeh boginju glavom
Gdje iz krčaga po Dēmu lije bogatstvo i zdravlje.

1090

KOBASIČAR

Ā ja sam sanjao, Zeusa mi: vidjeh boginju glavom,
Silazi ona s Akròpolē, sova joj nà rame sjela,
I po objēma vam glavama prosipa boginja milost:

/Demu:!

Tebi ambròziju, njemu salàmuru oštru s češnjakom.

1095

DEM

Ijūjū!
Po učenosti tko je ravan Glanidu?

/Kobasičaru:!

Sad predajem se posve tebi ù ruke,
Da vodiš starca i mōj odgoj obnoviš.

PAFLAGONAC

Ne, nemoj, preklinjem te, čekaj da se ja
Za ječam dnevno brinem, za sve obroke!

1100

DEM

O ječmu više nī riječi! Obmanuste
Već često mene i ti i Teòfan tvoj.

PAFLAGONAC

Sad mljeven ću ti dati ječam, brašno već!

KOBASIČAR

A ja već umiješene fine pogače,
Sva jela kuhana – ti sjedi i jeđi!

1105

DEM

Požurite i to učinite! A ja
Odlučujem: tko bolje mene pogosti,
Tom ù ruke ću dati uzde skupštine.

PAFLAGONAC

Unútra stižem prvi!

KOBASIČAR

Prvi stižem ja!

1110

/Odu svaki na svoju stranu./

/14/

/ZBOR VITEZOVA, DEM/

/STROFA AMEBEJA/

ZBOR

O krasna je tvoja vlaš,
Moj Dēme, svim ljudima
Ti ù kosti tjeraš strah,
Kō tjranski vladar.
No ipak, povodljiv si,
Jer vòliš i laskanje
I da te obmanjuju;
Dok bešjedi bilo tko,
U nj blejiš, a možak svoj
Tad nà pašu puštaš.

1115

1120

DEM

Ne, možga vi nēmate
Pod kòsom, kad mīslite

Da glup sam – dok namjerno
Ja pravim se ludim.

Ja uživam svaki dan 1125

Kad papicu dobijem

I volim da gazduje

Tek u kući jedan tati:

Kad našdre se, dignem ga,

Istršem sve štapom! 1130

/ANTISTROFA AMEBEJA/

ZBOR

Ti postupaš ispravno

Kad urođen vodi te

Izvanredan razbor taj

Što sam ga spomenu;

Kad namjerno ljude te, 1135

Ko žrtvena goveda,

Na Pniksu utovljavaš,

Pa kasnije, ostavši

Bez hrane, tad najdebljeg

Ko žrtvu ti smážeš! 1140

DEM

Sad pazite s kakvim ih

Umijećem izigravam,

A misle da mogu me

Povlačiti za nos!

Neprestano vrebam ja 1145

I hinim da ne vidim

Gdje krađu, a zatim ih

Kamencićem glasačkim

Već nagnam da izbljuju

Što god mi pokrađu! 1150

/15/

/Zbor vitezova, DEM, PAFLAGONAC, KOBASIČAR/

*/Paflagonac i Kobasičar udu, svaki sa svoje strane,
noseći svaki po jedna veliku košaru s jelom i rekvizite za gošćenje./*

PAFLAGONAC

/želi izgurati Kobasičara:/

Hajd do bijesa odavde!

KOBASIČAR

/ista igra:/

I ti, nesrećo!

PAFLAGONAC

Moj Deme, potpuno sam spreman, odavno

I tri put odavno tu sjedim ti na usluzi!

KOBASIČAR

Ja deset puta, dvanaest puta odavno,

I tisuć puta pra-pra-pra-pra-odavno! 1155

DEM

Ja čekam već milijun puta odavno,

I mrzim vas pra-pra-pra-pra-pra-odavno!

KOBASIČAR

A znaš što treba?

DEM

Znat ću kad mi rekneš ti.

KOBASIČAR

Sa startnih mjesta pusti nas da krenemo,

Da iste šanse imamo.

DEM

Da, slažem se. 1160

Razmakni!

*/Paflagonac i Kobasičar postave se na jednakoj udaljenosti
od Dema i od svojih košara./*

PAFLAGONAC

Evo.

DEM

Trk!

KOBASIČAR

Ne sijeci stazu mi!

DEM

/publici:/

Ne usreće l' me danas jako ova dva
Adòranta, tad razmažen sam, Zeusa mi!

PAFLAGONAC

/donese stolicu./

Gle, ja sam prvi: donio sam stolicu!

KOBASIČAR

/postavio je već stol./

No nisi stol – od tebe ja sam prviji!

1165

PAFLAGONAC

I ovu finu pogačicu nosim ti,
Od pìlskòg ječma je umijesih posve sam!

KOBASIČAR

Ja ove hrskavo pečene korice –
Bjelòkosnòm ih rukom stvori boginja!

DEM

Dugòprsta si bogme, gospodarice!

1170

PAFLAGONAC

Ja kašicu od graška, lijepu, ukusnu,
Što Pàlada je zgnječi, pìlskà Ratnica!

KOBASIČAR

/s loncem punim juhe u ruci:/

Moj Dème, boginja, gle, bdije nàd tobòm:
I sàd nad tebe nàdnije lonac juhe pun!

DEM

Zar misliš da bi polis taj opstòjao
Da ona nàd nàs nē nadnese... lonac svoj?

1175

PAFLAGONAC

I ribē posla Gospa strašna vojskama.

KOBASIČAR

A Oca silnog Kći ti mesa prženog
I umak šalje, tripe, burag, sirište.

DEM

Baš lijepo òd njē što se sjeti pèplosa.

1180

PAFLAGONAC

Tu gužvaru ti nudi Boštvo s gorgonskom
Na šljemu kītòm – da zaveslaš snažnije!

KOBASIČAR

I ovo uzmi!

DEM

Što će mi ta utroba,
Ta crijeva?

KOBASIČAR

Namjerno ih posla boginja
Da njima tròveslárkī brtviš trupove,
Jer vodi brigu očito o brodovlju.
/Pružà Demu čašu./
Sad pij; dva dijela vina prema vòdē tri.

1185

DEM

/ispivši čašu vina:/
O Zeuse, što je slatka mješavina ta!

KOBASIČAR

Tri dijela vode ùli sama Tritonka!

PAFLAGONAC

/Demu:/

Daj uzmi komad masne pite òd mene!

1190

KOBASIČAR

Od mène uzmi pite cijelu tepsiju!

PAFLAGONAC

/donoseći posudu sa zečjim raguom. Kobasičaru:!

No zeca nemaš! Ja ga, evo, serviram!

KOBASIČAR

/za sebe:!

O jao meni! Odakle mi sada zec?

'Daj, srce moje, izmisli mi neki'... trik!

PAFLAGONAC

/pokazuje Kobasičaru ragu:!

Gle, vidiš?

KOBASIČAR

Briga mene za tvój paprikaš!

1195

/Hini kao da gleda u daljinu./

Odonud k meni neki ljudi dolaze,

Ambasadori s novca punim kesama.

PAFLAGONAC

A gdje su?

/Ostavi ragu da bi presreo »ambasadore«./

KOBASIČAR

Što te briga?

/Uzme posudu s raguom./

Strance ostavi!

/Nudi Demu ragu./

Moj Dêmiću, gle, zečetine nosim ti!

PAFLAGONAC

Aj, jadan ja!

/Kobasičaru:!

Kô tat si to mi oteo!

1200

KOBASIČAR

Da, Posidóna mi, kô tí što ote Píl!

DEM

Daj reci, molim, kako smisli grabež taj?

KOBASIČAR

'Ideja boginjina' – krađa 'moj je čin'!

Preuzeh sâm sav rizik.

PAFLAGONAC

Ja ga skuhah sâm!

DEM

/Paflagoncu:!

Odstupi! Tko mi dà, tog hvala ide sva!

1205

PAFLAGONAC

O nesreće! U drskosti sam nadmašen!

KOBASIČAR

Prosuduj sada, Dême, koji ôd nâs je

Zaslužniji za têbe i za trbuh tvoj.

DEM

A kakvim da se dokazima poslužim

Da gledaoci prosudbu mi uvažē?

1210

KOBASIČAR

Predložit ću ti: uzmi meni košaru,

Bez riječi, ispita j joj sadržaj, a tãd

I njêmu – sud će biti valjan, ne boj se!

DEM

/pregledavajući Kobasičarevu košaru:!

Da vidim što je u njôj.

KOBASIČAR

Ništa, vidiš li,

Moj tatice? Jer sve sam za te donio.

1215

DEM

Da, ova košara je Dêmu prijatelj!

KOBASIČAR

Sad prijeđi k drugoj, Paflagónčevoj.

/Dem ga poslušaj; Kobasičar digne poklopac Paflagónčeve košare./

Što vidiš?

DEM

Jao, puna je đakonija!
Koliko samo pite zá se zadržá!
A meni dāde komad ovolicnī tek!

1220

KOBASIČAR

I dosad s tobom tako je postupao:
Od svēg što ščēpā davao ti mrvice,
Komade veće sam je sebi nudio.

DEM

/Paflagoncu:!

Potkradao si, varao me, lopove,
'Dok ja ti vijence davah, brojne darove!'

1225

PAFLAGONAC

Da, krao sam, no sve za dobro polisa.

DEM

Daj smjesta skini vijenac, dà njīm ovoga
Ovjenčam!

KOBASIČAR

Smjesta skidaj, ti ništarijo!

PAFLAGONAC

Ne, neću! Pitijsko ja imam próroštvo
Što kaže tko će me potúći jedini.

1230

KOBASIČAR

Da, moje ime jasno ti naznačuje.

PAFLAGONAC

U redu, podvrgnut ću tebe provjeri
Da l' odnosi se ná te božje próroštvo.
I prvo ću te iskušati pitanjem:
U kōg si učitelja školu učio?

1235

KOBASIČAR

Odgojile me pljuske pri... svinjòkolji.

PAFLAGONAC

/zatečen:!

'Što reće?'

/Za sebe:!

Ū srce me zgōdi próroštvo!

/Svladavši uzbuđenje:!

Pa dobro.

Na tjelovježbi što si sve trenirao?

KOBASIČAR

Što? Krađu, krivokletstvo, bezobraštinu.

PAFLAGONAC

/za sebe, prestrašen:!

Ah, što mi spremaš, Āpolōne Likijski?

1240

/Kobasičaru:!

Odrastav, kakvim si se poslom bavio?

KOBASIČAR

Kobasičar sam – malčice i topli brat.

PAFLAGONAC

/zaprepašten, za sebe:!

'O nesreće! Ja više i ne póstojim!

Ah, sitan brod je nade ná kōm plovimo!'

/Kobasičaru:!

Još samo jedno pitanje: kobasice
Na trgu tržiš il' na gradskim vratima?

1245

KOBASIČAR

Kod vrátā, gdje se riba trži soljena.

PAFLAGONAC

O jao, ĩspunī se božje próroštvo!

'Kotrljajte unutra nevoljnika tog!'

/Skida vijenac s glave:!

'Moj vijenče, zbogom! Nerado te napuštam;

1250

/Predaje vijenac Demu, koji njime ovjenča Kobasičara./

Jer netko drugi nosit će te odsadā,
Kō tāt ne vještiji, no možda sretniji!'

/Izađe s pozornice:!

KOBASIČAR

O Zeuse Helenski, moj trijumf jeste tvoj!

/17/

/Zbor vitezova, DEM, KOBASIČAR, PRVI SLUGA/

/Iz Demove kuće izlazi Prvi sluga./

PRVI SLUGA

Moj pozdrav, pobjedniče! Ne zaboravi:
Bez mène ne bi bio ličnost; mislim stôg
Da Fân tvoj budem, perovoda sudski tvoj.

1255

DEM

/Kobasičaru:/

A meni reci ime.

KOBASIČAR

Agoràkrit sam;
Agòra òthranì me svojim svađama.

DEM

Povjeravam se dakle Agoràkritu,
I onoga mu Paflagónca predajem.

1260

KOBASIČAR

A ja ću te, moj Dème, lijepo paziti,
I priznat ćeš da ne vidje još čovjeka
Odanijega ovom gradu Zjākālā!

/Dem, Kobasičar i Prvi sluga uđu u Demovu kuću./

/DRUGA PARABAZA/

/18/

/ZBOR VITEZOVA/

ZBOR

'Gonjće brzónogih konja' pjevati – ima li ičeg
Ljepšeg i u uvodu i u finalu? Štèdjetì Lisistratā,
Ne uživati zlobno mučèci jadnog bèzdomnòg Teòmanta!
Jèr òn, uvijek glādan, u Pítì božànskòj hvata se, Lòksijo dragi,
Za tobolac tvoj, i uz plāč grčèvit mōli da ga bijèda mīne.

1265

/ODA/

1270

/EPIREMA/

KORIFEJ

Ošinuti hulje – ù tom nema ničeg zazornog:
Ako promisliš – pa to je počast poštenjacima
Da je čovjek koji mnoge pogrde zavređuje
Poznat, ne bih prijatelja svoga ni spomenuo.
No Arignòt znan je svakom tko će gòd prepoznati
Bijelu boju ili napjev ortskih himni ratničkih.
À òn ima brata, po karakteru drugačijeg.
Taj Arifrad, pokvarenjak, želi takav ostati.
Da je samo pokvaren, pa čak i arcipkvaren,
Ne bih to primijetio; no on je i izumitelj.
Jèr svòj jezik blati onim sramotnim užicima
U bordelima, gdje liže rosu najodvratniju,
Kaljajući brkove, čeprka pò tim jamama,
Izvodi Polimnesta, a opći i s Eónihom.
Tko tog čovjeka ne mrzi, kome on se ne gadi,
Nikad neće piti s nama iz istòga pehara!

1275

1280

1285

/ANTODA/

ZBOR

U noćnim sam satima često znao razmišljati ò tom
Gdje još ipak nalazi hrane Kleònim – kako, glādan, ne skapa.
Kažu naime: jednom on, brsteći neku smòčnicu bogàtāškū,
Osta ù škrinji žitnoj, i nĳakao van! I tada je zamoljen bjo:
»Gospòdine, nože ti grlim, izādi, stolu našem čast iskāži!«

1290

1295

/ANTEPIREMA/

KORIFEJ

Priča se da su trijère održāle sastanak,
Gdje je jedna, najstarija òd njih, tad izjavila:
»Znate l' što se, djevojke, sad događa u polisu?
Netko, vele, za Kartagu sto trijèrā zahtijeva,
Pokvareni građanin, Hipèrbol taj, Kisèliš zvan.«
Zaključè da to je strašno, njima neprihvatljivo;
Jedna, koja nē upoznā još muškarca, prozbori:
»Bože Spase, mnome neće upravljati – radije
Neka ostarim, crvòtočna, na samom sidrištu!« –
Druga će: »Ni mnome, bogme, Nāufantòm Nausónovòm,
Ako li sam građena od borovine tesane!
Usvoji li polis njegov plan, tad predlažem da mi
Otplovimo u Tezèjon il' u Eumenidā hram.
Neće bar kò naš admiral vući zà nòs cijeli grad!

1300

1305

1310

Kad baš želi, naka plovi bèz nàs, sàm, do... ðävola,
Porinuv u mòre sanduk ù kòm lampe prodaje!«

1315

/EKSODA/

/19/

/ZBOR VITEZOVA, KOBASIČAR, Momak/

*/Kobasičar izlazi iz Demove kuće: prati ga Momak,
koji nosi potrebne rekvizite./*

KOBASIČAR

/svečano:/

Zašutite svi i zaključajte usta, nek iskazi stanu svjedókā,
Zatvòrimo sudnice, koje su tolik užitak za građane naše,
A publika, zbog naše skorašnje sreće, nek s nama intònirā pèan!

KORIFEJ

O svjetlosti svete Atene i sigurna zaštito otoka naših,
Blagòdatnu kakvu nam donosiš vijest, te će grad zamirisati dimom? 1320

KOBASIČAR

Pomladih vam kuhanjem Dèma, i ružni taj starac je sada ljepotan!

KORIFEJ

A gdje je on sada, o prònalazāču tih začudnih zamisli novih?

KOBASIČAR

On nastava staru Atenu, naš vijencem od ljubica okrunjen polis.

KORIFEJ

Pa kako da dodemo dò njeg? U kakvu je ruhu? I kakav je sada?

KOBASIČAR

Kò nekada kad je s Aristidom ili s Miltijadom ručao skupa, 1325
No sād ćete vidjeti: škripa nam javlja otvārānje već Propilèjā.
Nek uzvici vašega ushita poprate pojavu stare Atene,
Te čudesne, ù mnogim himnama hvaljene slavnoga Dèma domájē!

*/U scenskom objektu Demove kuće otvara se pano
koji u tom trenutku simbolizira Propileje,
i pojavljuje se simbolični prikaz »stare Atene«./*

KORIFEJ

O sjajna, o vijencem od ljubica krunjena, zàvistì meto, Ateno,
Pokaži nam jedinog Hèladè cijele i države ove vladara! 1330

/20/

/ZBOR VITEZOVA, KOBASIČAR, Momak, DEM, Primirje/

/Kroz »Propileje« izlazi Dem, u liku mladića u raskošnoj starinskoj odjeći./

KOBASIČAR

Sad vidite njega, sa cvrčkom u kosi, u drevnome svečanom ruhu:
Ne vònjā na sudačke žare, već, pomazan mīròm, sav miriše mirom!

KORIFEJ

O krālju Hèlènā, naš pozdrav! U tvojoj je rādosti ì naša radost!
Tvoj podvig je dostojan polisa našeg i pobjede na Maratónu!

DEM

Pristupi, Agoràkrite, moj najdraži! 1335
Koliko zādūži me kuhanjem!

KOBASIČAR

Zar ja?

Da znadeš što si bio, što si radio
Dokòra, kume, bogom bi me smatrao!

DEM

Što činjah prije, reci, kakav bijah ja?

KOBASIČAR

U skupštini, kad netko bi ti rekao: 1340
»Moj Dème, zaljubljen sam ú te, volim te,
Za tēbe skrbim sàm, i za tvòj interes!« –
Ti, čuvši takve fraze, sav bi sebe pun
Tad, zalepètāv krilom, digō krestu!

DEM

Ja?

KOBASIČAR

A onaj bi te smotao i – strugnuo. 1345

DEM

Ma nemoj!
Postupali su tako – ja ne opazih?

KOBASIČAR

Jer tvoje su se uši, kao suncobran,
Otvárale i opet se zatvárale.

DEM

Pa zar sam bio tako glup i senilan?

KOBASIČAR

Još nešto, Zeusa mi – od dvaju prijedloga: 1350
Da grade se trijére, ili novac se
Na plaće troši sudačke, prvenstvo bi
Kod tebe uvijek plaće začas dobile!
Što pogled obaraš? Zar kaniš otići?

DEM

Crvènim zbòg tih nekadašnjih zabluda. 1355

KOBASIČAR

Ne grizi se, jer krivnja nije na tebi,
Već na obmanjivačima. No reci sad:
Kad lánè neki lakrdijaš tužitelj
»Ne, suci, za vás neće biti pšenice
Ne prihvatite li moj prijedlog tužbenik« – 1360
Što kaniš tužitelju tom učiniti?

DEM

Pa, podići ga, baciti ga u Bezdán,
O vrát mu objesivši još Hipèrbola!

KOBASIČAR

Sad ispravno i razborito govoriš.
A inače? Objasni meni program svoj. 1365

DEM

Veslači će s trijérā, prvo, od mene,
U luku stigav, cijele plaće primati.

KOBASIČAR

Na rādòst mnogih nažuljanih stražnjica!

DEM

I dalje, upisan u popis novački,
Nijedan hoplit neće moći raspored 1370
Svoj mijenjati po nečijoj protekciji.

KOBASIČAR

Oh, težak udarac za štít Kleònimov!

DEM

Golòbraci Agòròm neće švrljati.

KOBASIČAR

A Klisten, Straton – kùd će oni švrljati?

DEM

Na mlace mislim s trga mìomirīsā 1375
Što ondje sjede i ovako blebeću:
/Imitira afektiran govor atenske zlatne mladeži:/

»Taj genijalac Fèak zeznuo je smrt.
Prepiratelj je on i vješt razlučitelj,
I mudroslovitelj i snažan dojmitelj,
A i zatravitelj prekidatelja svog.« 1380

KOBASIČAR

Da nisi brbljatelj guzopipatelj?

DEM

Ne, Zeusa mi, no poslat ću ih sve u lóv
Da prestanu politikom se baviti!

KOBASIČAR

Pa onda primi stolicu tu složivu 1385
I ovog momka, mudonju, da nosi je;
A ushtjedneš li, složi njega pòdā se.

DEM

Blaženstvo! Opet sjediti kò nekada!

KOBASIČAR

A tèk kad mir ti tridesetogodišnji
Isporučim!

/Zove:!

Nastúpi odmah, Primirje!

/Na pozornicu izađe (individualni ili grupni) simbol primirja:
jedna, više ili manje gola, plesačica – ili čak trideset njih./

DEM

O Zeuse časni, što je lijepo! Smijem ga,
Bogóvā ti, sad poistridesětati?
Gdje náde ga?

1390

KOBASIČAR

U tami Paflagónac je
Od tēbe krio Primirje, zar ne znaš to?
A já ti ga sad predajem – na ladanje
Povedi ga!

DEM

A Paflagónca, reci mi,
Zločinca toga – kako ćeš ga kazniti?

1395

KOBASIČAR

Pa blago: zanat moj preuzev, odsad će
Kod vrátā sām prodavati kobasice
Od psećeg mesa s magarećim izmetom
I, pijan, nadvikivati se s kurvama
I spirine iz kupališta gutati!

1400

DEM

Ideja nije loša: on zaslužuje
Da s banjskim robljem svađa se i s kurvama.
Za üzvrāt ja te u pritānej pozivam,
Zauzmi bivše mjesto toga zlotvora.

1405

/Pružā Kobasičaru svečanu odjeću zelene boje./

Obukav ruho žablje boje, slijedi me.
A on na mitnici nek radi, tako da
Svi stranci vide ruglo mučitelja svog!

Matija Zorić

Projekt Olimpijska Grčka 2008.
u Isusovačkoj klasičnoj gimnaziji
s pravom javnosti u Osijeku

DANA 18. 04. 2008. u Isusovačkoj klasičnoj gimnaziji u Osijeku održan je projekt »Olimpska Grčka 2008.« kojim je ova mlada škola počela proslavu desete godišnjice postojanja.

Cilj je ovoga projekta bio prikazivanje života starih Grka, njihovih običaja i njihove religije putem živih uloga koje su na sebe preuzeli učenici i profesori ove škole, ali i popularizacija učenja grčkog jezika na području cijele Istočne Hrvatske kao i popularizacija klasičnog gimnazijskog obrazovanja. Također je namjera bila i upoznati širu javnost sa grčkim civilizacijskim dosezima i mitologijom.

Ceremonija otvaranja Projekta za javnost započela je u 12 sati svečanim dolaskom boga sunca Helija i žene mu Klimene (uloge su tumačili idejni tvorci projekta: Matija Zorić, prof. latinskog i grčkog jezika te Rahela Janson, profesorica kemije i biologije) pred mnoštvo posjetitelja u dvorište Škole, uz zvuke božanstvene glazbe i latice cvijeća koje su s viših katova zgrade padale na okupljeni narod. Poslije njihovog pozdravnog govora, skupu se obratio ravnatelj Škole, pater Ivan Matić te drugi uglednici: Đuro

